

Tarım ve Köyişleri Bakanlığından :

Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1 — Bu Yönetmelik; bozulan ekolojik dengeyi yeniden tesis etmek, bitki, hayvan ve insan sağlığını koruyan organik ürünler ve bu ürünlerin üretimi için kullanılacak girdilerin üretimini sağlamak, organik üretimi yurt genelinde yaygınlaştırmak, organik ürünlere talebi artırmak, tüketiciye sağlıklı, kaliteli organik ürünler sunmak, organik ürün ve girdi ithalatını disipline etmek, organik ürün ihracatını geliştirmek amacıyla; bitkisel, hayvansal ve su ürünlerinin ve bu üretimler için kullanılan her türlü girdilerin organik tarım metoduna uygun bir şekilde üretilmesi, işlenmesi, ambalajlanması, etiketlenmesi, depolanması ve taşınması ile yurt içinde ve dışında pazarlamasındaki her aşamanın kontrolünün yapılması, sertifikalandırılması, denetlenmesi hususlarında uygulanacak esasları belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.

Kapsam

Madde 2 — Bu Yönetmelik; her türlü bitkisel ve hayvansal ürünler, su ürünleri ve girdilerin organik tarım metoduna uygun olarak üretilmesi ile orman ve doğal alanlardan organik tarım ilkelerine uygun olarak ürün toplanması, bu ürünlerin işlenmesi, ambalajlanması, etiketlenmesi, depolanması, taşınması, yurt içinde ve dışında pazarlanması, kontrolü, sertifikalandırılması ve denetimine ilişkin teknik ve idari hususları kapsar.

Hukuki Dayanak

Madde 3 — Bu Yönetmelik, Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esasları Hakkında 3046 sayılı Kanunun 37 nci maddesine ve 441 sayılı Tarım ve Köyişleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararıyla hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 — Bu Yönetmelikte yer alan terimlerin tanımları aşağıda belirtilmiştir.

a) Bakanlık: Tarım ve Köyişleri Bakanlığıdır.

b) Komite: Bakan tarafından kurulan ve Bakan adına bu Yönetmeliğin uygulanmasını takip ve temin eden, bu Yönetmeliğin 49 uncu maddesinde yer alan Organik Tarım Komitesidir.

c) Kontrol ve/veya Sertifikasyon Kuruluşu: Organik ürünün, üretiminden son tüketiciye ulaşınca kadar olan tüm aşamalarının, bu Yönetmeliğin üçüncü kısmında belirtilen kriterlere uygunluğunu kontrol eden ve/veya sertifikalandıran, bu Yönetmeliğin dördüncü kısmındaki kriterlere göre, Komite tarafından yetki verilmiş yerli ve/veya yabancı, gerçek, tüzel ve/veya resmi kuruluşlardır.

d) Kontrolör: Komite tarafından yetkilendirilerek, organik tarım metodunun uygulanıp uygulanmadığını yerinde kontrol eden, bu Yönetmelik hükümlerinin uygulanmasını takip eden, bir kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu adına çalışan ve özellikleri 47 nci maddede verilen kişilerdir.

e) Organik Tarım: Bitkisel ve hayvansal ürünler, su ürünleri ve girdilerin organik tarım metoduna uygun olarak üretilmesi ile orman alanları veya doğadan toplanarak elde edilen ürünlerin tüketiciye ulaşınca kadar olan bütün işlemlerin bu Yönetmelik hükümlerine uyularak yapılmasıdır.

f) Organik Tarım Metodu: Organik tarımın uygulanması esnasındaki işlemlerin tümünü belirten metottur.

g) Konvansiyonel Tarım Metodu: Organik tarım metodu dışındaki tüm geleneksel metotlardır.

h) Organik Ürün: Müteşebbis tarafından organik tarım metoduyla üretilmiş, işlenmiş, ambalajlanmış, etiketlenmiş ve sertifikalı olarak pazara sunulmuş her türlü üründür.

ı) Konvansiyonel Ürün: Konvansiyonel tarım metotları ile üretilmiş üründür.

j) Geçiş Süreci: Organik üretime başlanmasından, organik ürünün belgelendirilmesine kadar geçen dönemdir.

k) Müteşebbis: Organik ürün üretimi yapan, orman ve doğal alanlardan ürün toplayan, organik ürünü işleyen, ambalajlayan, etiketleyen, depolayan, taşıyan ve pazara hazır hale getiren, iç veya dış pazarda pazarlayan, pazarlamada aracılık eden gerçek veya tüzel kişi ve/veya kuruluşlardır.

l) Danışman Kuruluş: Organik tarım konusunda tecrübeli yeterli teknik personele sahip, eğitim, yayım ve tanıtım hizmeti yapan yerli veya yabancı, özel veya resmi kuruluşlardır.

m) Organik Bitkisel Üretim: Organik yapısı bozulmamış toprak üzerinde, organik tohum, fide, fidan, çelik, misel gibi üretim ve çoğaltım materyalleri kullanılarak, ayrıca, bu

Yönetmelik ve eklerinde belirtilen toprak iyileştiriciler, gübreler, bitki koruma ürünleri dışında herhangi bir girdi ve katkı maddesi kullanılmadan yapılan; insan gıdası, hayvan yemi, bitki besleme, üretme materyali elde edilmesi, hammaddesini tarımdan alan sanayilere organik hammadde temini, tıbbi ve bilimsel amaçlarla, her aşaması bu Yönetmeliğin ilgili maddelerine göre üretilen, bir kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun denetiminde kontrol edilen ve sertifikalandırılan üretim faaliyetleridir.

n) Organik Hayvansal Üretim: Damızlık hayvan veya dölleme materyali kullanılarak hayvan üretilmesi, hayvansal ürünlerden insan gıdası ile hayvan ve bitki besleme ürünleri üretilmesi, hammaddesini tarımdan alan sanayilere organik hammadde temini, sportif, tıbbi ve bilimsel amaçlarla, her aşaması bu Yönetmeliğe göre bir kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun denetiminde kontrol edilen ve sertifikalandırılan üretim faaliyetleridir.

o) Organik Su Ürünleri: Denizler, iç sular, havuz, ağ kafes, baraj, göl, gölet, dalyan ve çiftliklerde organik tarım metoduyla yetiştirilen balık, su bitkisi, sünger, yumuşakça, kabuklu, memeliler gibi canlılarla bunlardan imal edilen ürünlerden, insan gıdası, stok takviyesi, hammaddesini tarımdan alan sanayilere organik hammadde temini, sportif, tıbbi ve bilimsel amaçlarla, her aşaması bu Yönetmeliğin ilgili maddelerine göre bir kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun denetiminde kontrol edilen ve sertifikalandırılan üretim faaliyetleridir.

p) Kontrol: Organik üretimin başından sonuna kadar düzenli kayıtlar tutulması, üretim sürecinin gözlem altına alınması, gözlem sonuçlarının rapor edilmesi, ürünün organik niteliğinin laboratuvar analizleri ile test edilmesi ve denetlenmesidir.

r) Sertifikasyon: Bütün kontrol yöntemlerini uygulayarak elde edilen organik ürünün geldiği son aşamanın belgelenmesidir.

s) Sertifika: Bütün kontrol yöntemlerini uygulayarak elde edilen ürünün organik olduğunu gösteren belgedir.

İKİNCİ KISIM

Organik Tarımın Esasları

BİRİNCİ BÖLÜM

Organik Tarım Metoduyla Genel Üretim

Organik Tarım Metodunun Genel Kuralları

Madde 5 — Organik tarım metodunun genel kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Bu Yönetmelikte belirtilen kurallara uymak kaydıyla tüm ülke sathında organik tarım metodu uygulanabilir. Bu konuda aşağıdaki koşullara uyulur.

1) Karayolları Genel Müdürlüğü ağındaki ana yollara, 1 Km. mesafedeki tarım arazilerinde organik bitkisel üretim yapılamaz.

2) Ağır sanayi tesisleri, reaktörler, hidrolik ve termik enerji santrallerine, maden işletmelerine, kentsel atıkların toplu olarak bırakıldıkları alanlara 3 Km. mesafedeki tarım arazilerinde organik tarım yapılamaz.

3) Burada bahsedilen hususlar dışında, çevre kirliliğinden şüphe duyulan alanlarda organik tarım yapıp yapılmayacağına, konu uzmanının raporu istenerek kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu tarafından karar verilir.

b) Organik tarım, sözleşmeli tarım esasına dayanır. Sözleşme; Bakanlığın, 1/8/1998 tarihli ve 23420 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan, Sözleşmeli Tarımsal Ürün Yetiştiriciliği ile İlgili Usul ve Esaslar Hakkındaki Tebliğ hükümlerine göre sözleşmeli müteşebbise yaptırılır.

c) Organik tarım, bu maddenin (b) bendindeki hüküm çerçevesinde bir kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun denetiminde yapılır.

Organik Tarıma Başlama

Madde 6 — Organik tarıma başlama kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Organik tarım metoduyla üretim yapmak isteyen herhangi bir müteşebbis bir kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşuna aşağıda belirtilen bilgi ve belgeler ile başvurur. Bu bilgi ve belgeler şunlardır:

1) Müteşebbisin adı, adresi, kimlik bilgi ve belgeleri,

2) Müteşebbisin eğitimini ve organik tarım tecrübesini gösterir detaylı bilgiler ve belgeler,

3) İşletmenin yeri, konumu, varlıkları, hukuki ve mali yapısına dair detaylı bilgiler ve belgeler,

4) Var ise işletme kayıt defterleri,

5) Müteşebbisin, var ise ziraat odası, herhangi bir üretici birliği veya sivil toplum kuruluşuna üyelik bilgileri ve belgeleri.

b) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu, başvuruda bulunan müteşebbisin organik tarım metoduyla üretim yapıp yapamayacağına karar verir.

c) Uygun bulunan müteteşebbis, başvurduğu kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu ile sözleşme yapar. Müteteşebbis, organik tarım faaliyetini bireysel olarak yapabildiği gibi, bir proje dahilinde de yapabilir. Proje dahilinde yaparsa, projenin sahibi gerçek veya tüzel kişi, müteteşebbis adına bir kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu ile sözleşme yapar.

d) Her kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu, her bir üretim aşaması için, ayrı ayrı sözleşme yapabileceği gibi, her faaliyeti ayrı ayrı belirtmek kaydıyla tek bir sözleşme de yapabilir. Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu, müteteşebbis ister bağımsız, isterse proje dahilinde olsun, müteteşebbise bir kod numarası verir. Bu kod numarasını, her türlü sözleşmenin bir örneğini ve sözleşme yaptığı müteteşebbislerin listesini, gereği için Komiteye, bilgi için de, organik tarımın yapılacağı İl veya İlçe Tarım Müdürlüğüne en geç bir ay içinde bildirmek zorundadır. İlçe Tarım Müdürlüğü, kendisine bildirilen müteteşebbisleri derhal kayıt altına alır ve İl Tarım Müdürlüğü, Proje ve İstatistik Şube Müdürlüğüne bildirir. Kod numarası, Komitece hazırlanacak ve kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşlarına bildirilecek kodlama sistemine göre verilecektir.

e) Orman alanlarından ürün toplayan müteteşebbis, ürün toplamadan önce, Orman Bakanlığında izin almak zorundadır. Bu izinle, bir kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşuna başvurarak, alanın ürün toplamaya uygun olup olmadığını tespit ettirir. Uygunluğu durumunda sözleşme imzalar. Orman alanlarından toplanan ürünler için geçiş sürecini, alanın özelliğine göre, kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu belirler.

f) Doğal alanlardan ürün toplayacak müteteşebbis, ürün toplamadan önce, bu alanların mülkiyetinin veya kullanma hakkının ait olduğu makamdan izin almak zorundadır. Bu izinle, bir kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşuna başvurarak, alanın ürün toplamaya uygun olup olmadığını tespit ettirir. Uygunluğu durumunda sözleşme imzalar. Doğal alanlardan toplanan ürünler için geçiş sürecini, alanın özelliğine göre, kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu belirler.

g) Su ürünleri üretimi yapacak müteteşebbis, kamuya ait alanda üretim yapacaksa, ilgili kurumdan gerekli izinleri alır. Bu izinle, bir kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşuna başvurarak, alanın su ürünleri yetiştiriciliğine uygun olup olmadığını tespit ettirir. Uygunluğu durumunda sözleşme imzalar. Su ürünleri için geçiş sürecini, tür özelliğine göre, kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu belirler.

h) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu, sözleşme yaptığı müteteşebbisin ürünlerinin organik ürün olarak değerlendirilmesi için gerekli çalışmayı başlatır.

i) Komite ve İl Tarım Müdürlüğü, Proje ve İstatistik Şube Müdürlüğü, kendisine bildirilen müteteşebbisleri organik tarım metodu uygulayan müteteşebbis olarak kayıt altına alır. Kayıt altında olmayan her türlü müteteşebbis organik tarım faaliyetinde bulunamaz.

Geçiş Süreci ve Kontrol ve/veya Sertifikasyon Kuruluşları ile İlgili İşlemler

Madde 7 — Geçiş süreciyle ilgili kurallar aşağıda belirtilmiştir.

a) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu sözleşme yaptığı müteteşebbisleri geçiş sürecine alır. Geçiş süreci; organik üretime başlanmasından, organik ürünün belgelendirilmesine

kadar geçen süreçtir. Geçiş sürecindeki ürünler geçiş ürünü olarak değerlendirilir. Geçiş ürünü, "Organik tarım geçiş süreci ürünüdür" etiketiyle pazarlanabilir, organik olarak pazarlanamaz. Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu, geçiş sürecini uzatabilir veya kısaltabilir. Ancak, kısaltma veya uzatma gerekli sürenin yarısından fazla olamaz. Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu, uzatma veya kısaltma gerekçesini dönem raporunda Komiteye bildirir.

b) Müteşebbis sözleşme yaptığı kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşuna organik üretimle ilgili istediği tüm bilgi ve belgeleri vermek, üretimin her aşamasında gerekli kontrolün yapılabilmesi için işletmenin organik üretimle ilgili her birimini kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşuna açmak zorundadır. Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu üretim birimini istediği anda denetler.

c) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu, bitkisel ve hayvansal ürünler ile su ürünleri üretimi yapan, orman alanlarından ve doğadan ürün toplayan, ürün işleyen, ambalajlayan, depolayan, nakleden, pazarlayan, sözleşme yaptığı geçiş sürecindeki veya bu süreci tamamlamış bütün müteşebbisleri ve müteşebbislere ait her türlü bilgiyi kontrol eder ve kayıt altına alır. Birer aylık ayrıntılı raporlar hazırlar ve bilgi için İl Tarım Müdürlüğü, Proje ve İstatistik Şube Müdürlüğüne verir. Bu raporların özetinden oluşan bir raporu da üçer aylık dönemler halinde, gereği için Komiteye bildirir. Raporlar, faaliyet alanı ile ilgili olarak aşağıdaki bilgileri içerir:

- 1) Bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin (a) bendinin (1) ve (2) numaralı alt bentlerindeki bilgiler,
- 2) Üretime dair bütün bilgiler,
- 3) İşletmeye dair bütün bilgiler,
- 4) Kontrollere dair bütün bilgiler,
- 5) Sertifikasyona dair bütün bilgiler,
- 6) İhlal ve ihtilaflara dair bütün bilgiler,
- 7) Gıda siciline dair bütün bilgiler.

d) Organik gıda ve girdi üretecek, iç pazar veya dış pazarda pazarlayacak müteşebbis aşağıdaki belgeleri ilgili kuruluştan alır. Bunlar:

- 1) İhracatta, ilgili ülkenin talebi olması durumunda, Bakanlık Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğünden "Gıda Güvenlik Sertifikası ve Gıda Sağlık Sertifikası",
- 2) İthalatta, Dış Ticaret Müsteşarlığından "İthalat Lisans Belgesi", Bakanlık Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğünden "Gıda Sağlık Sertifikası" ve Bakanlığın isteyeceği diğer belgeler,
- 3) Bakanlık Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğünden "Gıda Sicili" ve "Üretim İzni",

- 4) Kontrol ve/veya sertifika kuruluşundan "İthalat ve/veya İhracat Sertifikası",
- 5) Gıda ve yem için Bakanlık Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğünden, gübre ve toprak iyileştiricileri için, Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğünden "Ürün Yurtiçi Dolaşım Belgesi",
- 6) Gübre ve toprak iyileştiricileri için, Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğünden Lisans Belgesidir.
- e) (d) bendindeki belgelerin temininden sonra, müteşebbis, organik gıda veya girdinin sertifikalanması için bir kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşuyla sözleşme yapar. Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu, gerekli kontrolleri müteakiben, organik gıda veya girdinin gelmiş olduğu aşamayı gösteren sertifikayı düzenler ve müteşebbise verir.

İKİNCİ BÖLÜM

Organik Tarım Metoduyla Bitkisel Üretim

Organik Bitkisel Üretimde Genel Kurallar

Madde 8 — Organik bitkisel üretim genel kuralları aşağıda belirtilmiştir.

- a) Bitkisel üretim, bir kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu ile sözleşme yapılarak onun kontrol ve denetiminde yapılır.
- b) Organik bitkisel ürün yetiştiriciliği yapacak müteşebbis geçiş sürecine alınır. Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu geçiş sürecini Komitenin onayını alarak uzatabilir veya kısaltabilir. Geçiş süreci ile ilgili esaslar 7 nci maddenin (a) bendinde gösterilmiştir.
- 1) Hiç işlem görmemiş tarım topraklarında, kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu onay verirse, geçiş süreci uygulanmayabilir.
- 2) Arazinin parselasyonuna gidiliyor ise, arazinin tamamı bu Yönetmeliğin ilgili hükümlerine göre kontrol altına alınır. Ancak, organik üretime geçilmeyen parsellerde nadas uygulanır. Nadas uygulanmış parsellerde organik üretime geçildiğinde, kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu onay verirse, geçiş süreci uygulanmayabilir.
- 3) Geçiş süreci, tek yıllık bitkilerde 2 yıl, çok yıllık bitkilerde 3 yıldır. Tek yıllık kültürlerde ekim tarihi, çok yıllık kültürlerde hasat tarihi gözönüne alınır.
- 4) Geçiş sürecindeki kısaltmanın süresi ve gerekçesi kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu tarafından aylık raporlarında, üretim yapılan ilin Proje ve İstatistik Şube Müdürlüğüne, dönem raporlarında Komiteye bildirilir.
- c) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu, şüpheli durumlarda, organik bitkisel üretim yapılacak toprağın, kullanılacak gübre ve ilacın, ekim ve dikimden önce analizinin

yaptırılmasını müteşebbisten ister. Analiz sonuçlarına göre aşağıdaki hususlar dikkate alınır.

- 1) Tek yıllık bitkilerde çok yıllık rotasyon programı uygulanır ve rotasyonda baklagil veya baklagil yem bitkilerine, derin köklü bitkilere ve çapa bitkilerine yer verilir.
- 2) Toprağın biyolojik yapısındaki mevcut organik madde korunmaya çalışılır.
- 3) Toprağın biyolojik yapısı bozulmuşsa, bu Yönetmeliğin 1 nolu eki (A) Bölümünde verilen gübre ve toprak iyileştiriciler saf veya karışım halinde verilir.

Toprak Koruma ve Hazırlama

Madde 9 — Organik bitkisel üretim toprak koruma ve hazırlama kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Organik bitkisel üretime başlanmadan önce, kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunca, arazide koruma tedbirleri alınıp alınmayacağına karar verilir. Bu tedbirler;

- 1) Teraslama,
- 2) Kontur ve şeritvari ekim ve dikim,
- 3) Toprak nemini koruyucu materyal kullanılması ve malçlama,
- 4) Budanmış dallarla veya baklagil ekimi yapılarak gölgeleme,
- 5) Hendekleme ve silt kapanları yapma yöntemleridir.

b) Organik tarıma geçiş sürecinde, konvansiyonel üretimden kalan bitki artıkları parselden tamamen uzaklaştırılarak toprak hazırlanır ve müteakip yıllarda toprağın havalanmasını sağlayacak, toprağı derinden işlemeyen, traktör kuyruk miline bağlı olarak kullanılan toprak işleme aletleri kullanılır.

c) Organik bitkisel üretim yapılacak toprak; Ph değeri 5,5-7 arasında, biyolojik ve minerolojik yapısı ve dokusu bozulmamış topraktır. Toprak yapısının bozulduğu durumlarda bu Yönetmeliğin 1 nolu ekinin (A) Bölümünde kullanımına izin verilmiş toprak iyileştiricileri kullanılır. Seralarda kullanılacak taşıma toprağın da bu özellikleri taşıması gerekir.

d) Organik bitkisel üretimde çok fazla sayıda ve gereksiz toprak işleme yapılmamalıdır. Toprak işlemede pulluk gibi derin kazan aletlerin en fazla beş yılda bir kullanılması gerekir. Böylece toprağı azot sağlayan bakterilerin idamesi sağlanır. Toprak işleme, traktöre takılarak çekilen tırmık, kültivatör, diskaro gibi ekipmanlarla yapılmalıdır.

Gübreleme

Madde 10 — Organik bitkisel üretimde gübreleme kuralları aşağıda belirtilmiştir.

- a) Hayvancılığın organik tarım metoduyla yapıldığı işletmelerden gelen büyük ve küçük baş organik hayvan gübreleri ve bu Yönetmeliğin 1 nolu eki (A) Bölümünde verilen gübre ve toprak iyileştiriciler ile yeşil gübreleme yoluyla gübreleme yapılır.
- b) Yeterli organik hayvan gübresi bulunamaması durumunda, organik tarım metoduyla hayvancılık yapmayan işletmelerden sentetik katkı maddesi içermeyen hayvan gübreleri kullanılabilir. Ancak, kullanılan bu gübrenin, organik gübre içerisindeki oranı % 25' i geçemez. Ancak ekstansif tarım yapan işletmelerden gelen çiftlik gübresi kullanılabilir.
- c) Yeşil gübrelemede, bu Yönetmeliğin 1 nolu ekinin (A) Bölümünde belirtilen uygun mikrobiyal veya bitkisel kökenli maddeler kullanılır.
- d) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunca, organik gübrenin de yetersiz kaldığının saptandığı durumlarda, bu Yönetmeliğin 1 nolu ekinin (A) Bölümünde kullanımına izin verilen gübre ve toprak iyileştiriciler, kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun onayı ile doğal formunda kullanılır.
- e) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu, kullanılan gübrenin karışım olmasından kuşku duyarsa, müteşebbisten gübre analizi yaptırtmasını ister. Analiz sonuçlarına göre kullanır. Analiz sonuçlarını, bu Yönetmeliğin 8 nolu eki (A) bölümünde verilen çizelgelere işler, analiz raporlarını çizelgeye ekleyerek muhafaza eder.
- f) Organik gübre üretimi ve ithalat ve/veya ihracatı, kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun denetiminde yapılır. Müteşebbis, organik gübre üretimi ve ithalat ve/veya ihracatı için, ilk olarak, bir kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşuna başvurur. Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu, ürünle ilgili her türlü analizi yaptırır, analiz sonuçları ile birlikte ürünün organik tarımda kullanılıp kullanılmayacağına dair raporunu müteşebbise sunar. Talep edilmesi durumunda sertifika düzenleyerek müteşebbise verir. Sertifika verilen ürünün üretme izni için, müteşebbis, Bakanlık Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğüne başvurur. Bu kuruluş, ilgili Yönetmelikler hükümlerine göre gerekli incelemelerden sonra, uygunluk saptanırsa gerekli izni verir.

Ekim ve Dikim

Madde 11 — Organik bitkisel üretim ekim ve dikim kuralları aşağıda belirtilmiştir.

- a) Kullanılacak tohum, fide, fidan, anaç, misel, çelik gibi üretim ve çoğaltım materyali organik tarım metoduyla üretilmiş olmalıdır.
- b) Üretim ve çoğaltım materyali, hastalık ve zararlılara karşı kimyasal ilaçlamaya tabi tutulmadan kullanılır. Üretim ve çoğaltım materyali üretiminde, hastalık ve zararlılara karşı, bu Yönetmeliğin 1 nolu ekinin (B) bölümündekiler dışındaki maddelerle mücadele yapılamaz.
- c) Ekim, üretim şekli ve tipine göre elle veya kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun izin vereceği ekipmanlarla yapılır. Bu ekipmanlarla konvansiyonel tarım metoduyla ekim

yapılmışsa, ekipmanlar yıkanıp temizlendikten sonra kullanılır. Ekipman temizliğinde bu Yönetmeliğin 9 nolu ekinde verilenler dışındakiler kullanılamaz.

d) Organik üretim ve çoğaltım materyalinin özellikleri aşağıdaki şekilde olmalıdır:

1) Organik tohum; genetik olarak yapısı değiştirilmemiş, döllenmiş hücre çekirdeği içindeki DNA dizilimine dışarıdan müdahale edilmemiş, sentetik pestisitler, radyasyon veya mikrodalga ile muamele görmemiş biyolojik formunda olmalıdır.

2) Organik fide; organik tohumlardan elde edilmiş, bu Yönetmeliğe uygun olarak tesis edilmiş alanlarda üretilen, üretimi sırasında sentetik bitki besleme ve büyütme maddeleri ile hormonların kullanılmadığı, toprak ve iklim koşullarına uygun, bu Yönetmelik ilgili hükümlerine göre üretilmiş, hastalık ve zararlılara dayanıklı olmalıdır.

3) Organik fidan, anaç; organik tohumlardan bu Yönetmeliğe uygun olarak tesis edilmiş alanlarda üretilen, üretimi sırasında sentetik bitki besleme ve büyütme maddeleri ile hormonların kullanılmadığı, toprak ve iklim koşullarına uygun, bu Yönetmelik ilgili hükümlerine göre üretilmiş, hastalık ve zararlılara dayanıklı, bir yaşımdan büyük olmalıdır.

4) Organik çelik; göz, kalem, dal şeklinde, organik tarım metoduyla yetiştirilen çok yıllık bitkilerden alınır, yöresel toprak ve iklim koşullarına uymalıdır.

5) Organik misel; organik tarım metoduyla üretilen kültür ve diğer mantarlardan elde edilir.

Bitki Koruma

Madde 12 — Organik bitkisel üretim bitki koruma kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Organik tarım metoduyla bitkisel üretim yapılan tarım alanlarında kesinlikle kimyasal ot öldürücüler, büyümeyi durdurucular ve gerileticiler kullanılamaz.

b) Hastalık, zararlı ve yabancı otların kontrolünde aşağıdaki hususlar dikkate alınır.

1) Hastalıklara dayanıklı tür ve çeşit seçimi yapılmalıdır.

2) Uygun rotasyon programı hazırlanmalıdır.

3) Uygun toprak işleme yöntemleri uygulanmalıdır.

4) Kültürel, biyolojik ve biyoteknik mücadele metotları uygulanmalıdır.

5) Yabancı otlar, elle veya çapalama yöntemiyle yok edilmelidir.

c) Yukarıda belirtilen uygulamaların bitki hastalık ve zararlıları ile yabancı otlara karşı mücadelede yetersiz kalması halinde yalnızca bu Yönetmeliğin 1 nolu ekinin (B) bölümünde belirtilen ürünler kullanılır.

Sulama

Madde 13 — Organik bitkisel üretim sulama kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Organik tarım metoduyla bitkisel üretim yapılan tarım alanlarında salma sulama teknikleri kullanılamaz.

b) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu tarafından, toprağın, sulu arazi tasnif ve geçirgenlik hızı değerinin tespitinin yaptırılması sağlanır.

c) Bitkinin vejetasyon süresince tüketeceği su miktarına göre su planı hazırlanır.

d) Araziye su ölçüm cihazı yerleştirilir, plana göre sulama suyu ölçülerek kullanılır. Suyun basınçlı veya basınçsız kapalı sulama teknikleri ile bitkinin kök bölgesine verilmesi esastır.

e) Karık sulamaya zorunlu hallerde kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun denetiminde izin verilir.

f) Drenajı bozuk, geçirgenlik hızı düşük, ağır killi ve tınlı topraklarda drenaj sistemi kurulmalıdır. Drenaj sisteminden elde edilen drenaj suyu ile sulama yapılamaz.

g) Bağ, bahçe, seracılık ve örtü altı sebzeçilik sulamalarında damla sulama yöntemi uygulanır.

h) Tarla, mera ve otlak sulamalarında yağmurlama yöntemi uygulanır.

Hasat

Madde 14 — Organik bitkisel üretim hasat kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Organik ürünlerin hasadında kullanılan teknik araç ve gereçlerin ekolojik tahribat ve kirlilik oluşturmaması esastır.

b) Elle yapılan hasatlarda toplayıcılar eldiven kullanmalıdır. Elle toplama materyalleri; tahta, hasırdan yapılmış sepetler, kasalar ve sandıklar, organik pamuk, kendir gibi maddelerden yapılmış bez torbalar, karton, kağıt gibi malzemeden yapılmış kaplar ile organik yapıdaki veya ürünün organikliğini bozmayacak yapıdaki diğer kaplardır. Toplama materyallerinde gerekli hijyen tedbirleri alınır.

c) Makine ile hasatta, hasat makinesi tüm artıklardan temizlenir, mümkünse ürünle temas edecek aksamlar yıkanır. Temizlikte, bu Yönetmeliğin 9 nolu ekinde verilenler dışındaki maddeler kullanılamaz.

d) Ormanlar, doğal alanlar ve tarımsal alanlarda doğal olarak yetişen yenilebilir bitki ve kısımlarının toplanmasında aşağıdaki koşullar sağlanmalıdır:

- 1) Toplama alanı kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunca 1 yıl önce gözlem altına alınır.
- 2) Toplama alanı son iki yıl içinde yangın geçirmiş olmamalıdır.
- 3) Toplama alanında anız yakılmaz.
- 4) Toplama alanında son iki yıl içinde karantina tedbirleri alınmış olmamalıdır.
- 5) Toplama alanındaki doğal ortam veya türlerin muhafazası sağlanmalıdır.

Organik Mantar Üretimi

Madde 15 — Organik mantar üretimi kuralları aşağıda belirtilmiştir.

Organik mantar üretiminde; yalnız aşağıdaki üretim materyali kullanılır:

- a) Organik gübre, kimyasal olarak muamele görmemiş torf, kesimden sonra kimyasal muamele görmemiş odun, doğal yapısındaki toprak, hiçbir kimyasal madde içermeyen su, bu Yönetmeliğin 1 nolu ekinin (A) bölümünde kullanımına izin verilen toprak iyileştiriciler ve mineral gübreler.
- b) Bu maddeler tek başlarına veya karışım halinde kullanılabilirler. Ancak, karışım kompost oluşumundan önce yapılmalı, kompost fermantasyona bırakıldıktan sonra yeni maddeler eklenmemeli, karışımın oranının hesaplanması ise; kompostun toplam ağırlığından, kaplama materyali olarak kullanılan toprak ve kompost içindeki su miktarı çıkarıldıktan sonra yapılmalıdır.

Seralarda Organik Üretim

Madde 16 — Seralarda organik üretim kuralları aşağıda belirtilmiştir.

- a) Seralarda kullanılacak toprak, organik özelliğini yitirmemiş olmalı, organik tohum veya çoğaltma materyali kullanılmalıdır.
- b) Bitki besin gereksiniminde, bu Yönetmeliğin 1 nolu ekinin (A) bölümünde belirtilen toprak iyileştiriciler ve gübreler dışındakiler kullanılamaz.
- c) Sera örtüsü olarak cam veya polietilen malzeme kullanılabilir. Ancak; polietilen malzeme kullanıldıysa, açılabilir kullanımda olmalı, uygun havalarda açarak havalandırma yapılmalıdır.
- d) Döllemede bombus arıları kullanılabilir.
- e) Bitki korumada, yalnızca bu Yönetmeliğin 1 nolu ekinin (B) bölümünde verilenler kullanılır.
- f) Sulamada kanalizasyon suyu kullanılamaz. Damla sulama yöntemi kullanılır.

- g) Toprak işleme, gübreleme ve hasat, mümkün ise elle kullanılan ekipmanlarla yapılır. Makina ile yapılıyorsa alet ve ekipmanın temizliğine dikkat edilir.
- h) Seranın iyi bir şekilde doğal havalanması sağlanmalıdır.
- ı) Isıtma sera içinde kömür ve linyit sobalarıyla yapılamaz.
- j) Sera toprağı karışımı hazırlanması ve ticareti, Bakanlık Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğünün izni ile bir kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun denetiminde yapılır. Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun düzenleyeceği sertifika ile Bakanlık Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğüne başvurularak izin talebinde bulunulur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Organik Tarım Metoduyla Hayvansal Üretim

Organik Hayvansal Üretimde Genel Kurallar

Madde 17 — Organik hayvansal üretimde genel kurallar aşağıda belirtilmiştir.

- a) Hayvancılık; hayvan gübresi gereksinimini karşılaması, baklagil ve yem bitkileri gibi yenilenebilir doğal kaynakların kullanılması, meraların uzun dönemde toprak üretkenliğinin korunması ve iyileştirilmesi ve sürdürülebilir tarımın geliştirilmesine katkıda bulunması bakımından, bitkisel üretimle birlikte ele alınmalıdır. Yine, toprak-bitki, bitki-hayvan, ve hayvan-toprak arasında karşılıklı bağımlılığın oluşması, toprağın organik maddesinin iyileştirilmesi ve bitkilerin beslenme gereksinmelerini karşılaması, tarımsal üretim sistemleri dengesinin oluşmasına katkıda bulunması ve biyolojik çeşitliliği teşvik etmesini sağlaması açısından yapılmalıdır.
- b) Organik hayvancılıkta, tür ve ırk seçiminde yerel koşullar göz önüne alınır, doğal olarak hastalığa dayanıklı tür ve ırk seçimine dikkat edilir. Burada açıklanmayan hususlarda; 10/3/2001 tarihli ve 24338 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 4631 sayılı Hayvan Islahı Kanununun hükümleri uygulanır.
- c) Organik tarım metoduyla üretim yapan işletmelerden getirilen ve tamamen organik yemlerle beslenen, üretilen ve çoğaltmada kullanılacak, genetik yapısı değiştirilmemiş, çevreye, iklim koşullarına ve hastalıklara dayanıklı hayvanlar damızlık olarak kullanılır.
- d) Damızlık hayvanlardan tamamen doğal yöntemlerle elde edilen, saklanan ve kullanılan hayvan suni tohumlama materyalleri ile hayvan çoğaltma yapılır. Embriyo transferi yasaktır.
- e) Organik hayvancılık yapacak işletme, serbest otlama alanına sahip olmalı, mera alanlarına erişebilmeli ve birim alan başına düşen hayvan sayısı, üretim biriminde entegre hayvancılık ve bitkisel üretime yeterli hayvan gübresi sağlayabilecek şekilde

sınırlı olmalıdır. Organik gübre stoklama kapasitesi yada yayılan nitrojen miktarı, kullanılan tarımsal alanda 170 Kg/N/Ha/Yıl'ı aşmamalıdır. Bu miktar aşıldığında, müteşebbisin aynı bölgede başka bir alan edinmesi veya kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun onayı ile komşu işletmelerde bu olanağı sağlaması gereklidir. Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu çevre koruma maksadıyla stoklama kapasitesini azaltabilir.

f) Organik hayvancılıkta aynı üretim biriminde bulunan tüm hayvanlar, bu Yönetmelikteki hükümlere göre yetiştirilmelidir. Ancak, bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak yetiştirilmeyen hayvanlar, yetiştirildikleri binaların ve arazilerin bu Yönetmelik kurallarına uygun olarak yetiştirme yapan birimlerden açıkça ayrı olması şartıyla ve ayrı türlerin bulunması durumunda işletmede bulunabilirler.

g) Bu Yönetmelik hükümlerine göre yetiştirilmeyen hayvanlar, bu Yönetmelik hükümlerine göre yetiştirilen hayvanlar ile aynı anda merada olmamalıdır. Ancak; kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun izni olması şartıyla aynı merayı kullanabilirler.

h) Bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak yetiştirilen hayvanlar aşağıdaki hususların bulunması şartıyla normal arazilerde otlatılabilirler.

1) Araziler geçiş sürecini tamamlamış olmalıdır.

2) Hektar başına hayvan sayısı, 170 Kg/N/Ha/Yıl dan fazla olmamalıdır.

3) Bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak yetiştirilen ancak bu arazileri kullanan hayvanlardan elde edilen her çeşit ürün, bu hayvanların bu Yönetmelik hükümlerine uygun olmayan hayvanlardan yeterince ayrı tutulduğunun bir kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunca onayı durumunda organik olarak kabul edilecektir.

i) Organik hayvan yetiştiriciliği ve hayvansal üretim yapacak üretici müteşebbis, 7 nci maddenin (a) bendine göre geçiş sürecine alınır. Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu, Komitenin onayını alarak geçiş süresini 7 nci maddenin (a) bendine göre uzatabilir veya kısaltabilir.

j) Organik hayvancılığa geçiş sürecinde, işletmenin hayvan yemi için kullandığı tüm arazi de bitkisel üretim için geçerli geçiş sürecine alınır. Bu süreç, kürk hayvanları için bir yıla indirilebilir.

k) Yeni bir işletme tesisinde, yeterli miktarda organik olarak yetiştirilmiş hayvan bulunmadığında, sürünün yenilenmesine veya yeniden oluşturulmasına, kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu tarafından izin verilmesi durumunda, konvansiyonel tarım metoduyla üretilmiş hayvanlar aşağıdaki koşullara bağlı olarak organik çiftliklere getirilebilirler.

1) Besiye alınacak danalar dört aylıktan büyük olamaz.

2) Besiye alınacak kuzu ve oğlaklar dört haftadan büyük olamaz.

3) Damızlıkta kullanılacak hayvanlar 14 aylıktan büyük olamaz.

4) Yumurta üretimi için piliçler 18 haftadan büyük olamaz.

5) Etlik piliçler geldikleri çiftlikten ayrıldıklarında üç günlükten büyük olamaz.

6) Danalar, sütten kesildikleri andan itibaren bu Yönetmelik kurallarına uygun olarak yetiştirilmiş olmalı ve her durumda altı aydan büyük olamaz.

7) Damızlık vasıflarını yitirmiş ve sütten kesilmiş küçükbaşlar, sütten kesildikleri andan itibaren bu Yönetmelik kurallarına uygun olarak yetiştirilmiş olmalı ve her durumda 45 günlükten büyük olamaz.

8) Domuz yavruları sütten kesildikleri andan itibaren bu Yönetmelik kurallarına uygun olarak yetiştirilmiş olmalı ve 25 kg'dan büyük olamaz.

9) Büyükbaş sayısının azami %10'unu ve yetişkin domuz, koyun ve keçi sayısının azami %20'sinden fazla olmaması kaydıyla, doğal büyümenin desteklenmesi ve sürülerin yenilenmesi amacıyla her yıl organik üretim yapmayan çiftliklerden dışı hayvan getirilebilir. Bu yüzdeler, işletmede önemli ölçüde büyütme yapılırsa, herhangi bir tür değişikliğine gidilirse, yeni hayvancılık ihtisas alanının geliştirilmesi durumunda kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun onayı ve Komitenin mutabakatı ile %40'a kadar arttırılabilir.

10) Yukarıda belirtilen yüzdeler on adetten az büyükbaş hayvan veya beş adetten az küçükbaş ve domuz bulunan üretim birimlerinde uygulanmayacaktır. Bu birimlerde yukarıda belirtilen yenileme işlemleri yılda azami bir hayvan ile sınırlı olacaktır.

11) Hayvanların organik olmayan hayvansal üretim yapan çiftliklerden sağlanması durumunda hayvan sağlığı kurallarına dikkat edilir. Özel koşullar ve karantina dönemine bağlı olarak kontrol testleri yapılır.

l) Organik hayvan ve hayvansal ürünlerde geçiş süreci aşağıda belirtilmiştir.

1) Et üretimine yönelik büyükbaşlarda 12 ay ve her durumda yaşam süresinin dörtte üçü kadar olmalıdır.

2) Küçükbaş ve domuzda altı aydır.

3) Süt üretimine yönelik hayvanlarda altı aydır.

4) Et üretimine yönelik kanatlılarda, üç gün/yaşından önce getirilmeleri kaydıyla 10 hafta, yumurta üretimine yönelik kanatlılarda altı haftadır.

5) Kasaplık danalarda altı ay, küçük geviş getirenlerde iki aydır. Kasaplık hayvanlar, satış veya kesim zamanına kadar organik üretim biriminde yetiştirilmiş olmalıdırlar.

m) Doğal büyüme ve hayvanların yenilenmesi için her yıl yetişkin büyük baş hayvanların minimum %10'u ile küçükbaş hayvanların %20'si sürü yenileme payı olarak ayrılır.

n) Organik hayvan yetiştiriciliği ve hayvansal üretim yapan işletmeler, hayvanların giriş ve çıkışı ile tüm tedavi uygulamalarıyla ilgili güncel, detaylı ve muntazam kayıtlar tutar. Hayvanlara kimlik verilir.

Organik Hayvansal Üretimde Yem Temini ve Hayvan Besleme

Madde 18 — Organik hayvansal üretimde yem temini ve hayvan besleme kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Organik hayvan yetiştiriciliği yapan işletme serbest otlak alanına sahip olmalı, çiftlik hayvanları çayır-mera alanları üzerinde beslenmelidir. İşletmenin toplam hayvan sayısı hektar başına iki büyükbaş hayvan birimini ve bu Yönetmeliğin 5 nolu ekinde belirtilen sayıları geçemez. Mera ve otlaklarda besleme yapılacaksa, alanın önceden kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu tarafından organik tarım kurallarına uygun olup olmadığının tespiti yapılır. Mera ve otlakların organik tarım kurallarına uygun olması gereklidir. Mera ve otlaklarda kimyasal gübreleme ve mücadele yapılmamış olmalıdır. Burada açıklanmayan hususlarda 28/2/1998 tarihli ve 23272 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 4342 sayılı Mera Kanununun hükümleri uygulanır.

b) Yem kullanımındaki amaç, üretimin azami düzeye çıkarılmasından çok, hayvanların muhtelif gelişim evrelerindeki beslenme ihtiyaçları karşılanırken kaliteli üretimin sağlanmasıdır. Besicilikte et üretiminin azamiye çıkarılması amaçlandığından bu madde uygulanmaz. Hayvanların zorlama ile beslenmesi yasaktır.

c) Hayvanlar organik olarak üretilmiş yem maddeleri ile beslenmelidir. Yaygın hastalık nedeniyle üretimde ciddi bir düşüş bekleniyorsa, Komitece açıklanan bulaşma dönemi boyunca, kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun denetiminde, toplam yemin % 40'ını geçmemek üzere konvansiyonel yem verilebilir.

d) Hayvanlar, tercihen yetiştirildikleri işletmeden sağlanan yemlerle, buna imkan olmaması halinde bu Yönetmelik kurallarına uygun hareket eden diğer birimlerden veya işletmelerden sağlanan bu Yönetmeliğin 7 nolu ekinde verilen yemlerle beslenirler.

e) Ortalama olarak rasyon formüllerinin % 30'una kadarı geçiş sürecindeki maddeleri içerebilir. Geçiş sürecindeki yem maddeleri aynı işletmeden geliyorsa bu oran % 60'a arttırılabilir.

f) Genç memelilerin beslenmesi ana sütüne dayanmalıdır. Tüm memeliler türlere bağlı olarak asgari bir süre için ana sütü ile beslenmelidir. Bu süre; büyükbaş türleri için üç ay, küçükbaş için 45 gün ve domuzlar için 40 gündür.

g) Günlük rasyonda en az % 60'ı kaba yem, taze, kuru ot veya silaj içerir. Ancak, kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu, süt verme döneminin ilk evrelerinde süt üretimine yönelik hayvanlarda azami üç aylık bir süre için % 50 oranına kadar bir indirim izine verebilir.

h) Çiftçinin yemlerini yalnızca organik üretimden sağlayamaması durumunda konvansiyonel yem maddelerinin sınırlı oranda kullanılmasına izin verilir. Her yıl için izin verilen konvansiyonel yem maddeleri azami kullanım oranı ot obur hayvanlarda % 10 ve diğer türlerde % 20'dir. Bu rakamlar tarımsal kaynaklı yem maddelerinin kuru madde oranı yüzdesi olarak yıllık bazda hesaplanır. Göç dönemleri hariç olmak üzere günlük rasyonda izin verilen konvansiyonel yem maddeleri oranı % 25 olup, kuru madde yüzdesi olarak hesaplanır.

i) İstisnai hava koşulları nedeniyle yem üretiminde kayıp olması halinde, afet bölgesinde ve kısa bir süre için kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun belirleyeceği oranda konvansiyonel yem maddelerinin kullanımına izin verilebilir.

j) Kanatlılarda besi aşamasında kullanılan yem formülü asgari %65 tahıl içermelidir.

k) Domuz ve kanatlı rasyonlarına kaba yem, taze veya kuru ot veya silaj eklenmelidir.

l) Yalnızca bu Yönetmeliğin 7 nolu ekindeki ürünler silaj yapımında, katkı ve işleme maddesi olarak kullanılabilirler.

m) Bu Yönetmeliğin 7 nolu ekinin (A) bölümünde yer alan tarımsal kaynaklı bitkisel yem maddeleri kimyasal solvent kullanılmadan üretilmiş veya hazırlanmışsa hayvan beslenmesinde kullanılabilir.

n) Hayvan kaynaklı yem maddeleri, yalnızca bu Yönetmeliğin 7 nolu ekinin (B) bölümünde yer alıyorsa kullanılabilir.

o) Bu Yönetmeliğin 7 nolu ekinin (C) bölümünde ve eser maddeler, vitaminler, provitaminler ve benzer etkisi olan kimyasal açıdan tam tanımlı maddeler mineral kaynaklı yem maddeleri; bu Yönetmeliğin 7 nolu ekinin (D) bölümünde yer alıyorsa kullanılabilir.

p) Enzimler, mikroorganizmalar, birleştirciler, katılaşmayı önleyici müstahzarlar ve katılaştırıcılar, yem işlemeye mahsus yardımcı elementler, bu Yönetmeliğin 7 nolu ekinin (D) bölümünde yer alıyorsa kullanılabilir.

r) Antibiyotikler, koksidiyostatikler, ilaç maddeleri, büyütücüler veya büyümeyi veya üretimi geliştiren diğer maddeler hayvan beslenmesinde kullanılmaz.

s) Yem maddeleri, bileşik yem maddesi katkı maddeleri, yem işlemeye mahsus yardımcı müstahzarlar ve hayvan beslenmesinde kullanılan ürünler genetik değişimden geçirilmiş organizmalar veya bunlardan elde edilen ürünlerden elde edilmiş olmamalıdır.

Hayvan Sağlığı ve Veteriner Müdahalesi

Madde 19 — Organik hayvansal üretimde hayvan sağlığı ve Veteriner Hekim müdahalesi kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Organik hayvan yetiştiriciliğinde, hayvanların genetik yapısı değiştirilemez ve genetik yapısı değiştirilmiş organizmalar ve bunlardan üretilmiş ürünler organik tarım metoduna uygun olmadığından, organik hayvansal üretimde girdi olarak kullanılamaz. Gen teknolojisi metotları ile hayvan ıslahına izin verilmez. Antibiyotikler, koksidiyostatikler ve diğer büyümeye yardımcı suni yardımcı müstahzarlar ve erken doğum için östrusun hazırlanması veya zamanlanması gibi üremeyi kontrol edici veya başka amaçlar için hormonların veya benzer maddelerin kullanılması yasaktır. Yine de tedavi edici uygulama olarak hormonlar hayvan üzerinde uygulanabilir.

b) Kuyruk kesme, koyunların kuyruklarına elastik bant yapıştırma, diş kesme, gaga kesme, kanatları yolma gibi yöntemler uygulanmaz. Ancak, iğdiş etme ve boynuz köreltme hayvana zarar vermemek şartı ve kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun onayı ile uygulanır. Bu uygulamalar en deneyimli personel tarafından yapılmalı ve hayvana acı çektirilmemesine çok dikkat edilmelidir.

c) Hastalıklara karşı direncin güçlenmesi ve enfeksiyonların önlenmesi bakımından her türün gereksinmelerine uygun gerekli tedbirler alınmalıdır.

d) Hayvanların doğal bağıışıklıklarının kazanılması için merada otlatma yapılmalı ve yüksek kalite yemler kullanılmalıdır.

e) Tüm önleyici tedbirlere rağmen bir hayvanın hastalanması veya yaralanması durumunda, gerekiyorsa uygun bir barınakta izole edilerek, derhal tedavi edilmelidir.

f) Organik tarımda veteriner ilaç uygulamaları aşağıdaki prensiplere uygun olmalıdır.

1) Tedaviye alınan hayvan türü üzerinde tedavi edici etkisinin bulunması ve tedavi koşullarına uygun olması kaydıyla kimyasal bileşimli ilaç uygulamaları yerine, bitki alıntıları ve bitki özleri gibi bitkisel ilaçlar, bitki, hayvan veya mineral kaynaklı maddeler, eser maddeler ve ürünleri ve homeopat tedavi yöntemi kullanılmalıdır.

2) Yukarıda bahsedilen maddelerin kullanımının hastalıkla veya yaralanmayla mücadelede yetersiz kalması veya yetersiz kalmasının muhtemel olduğu ve hayvanın acı çekmemesi için tedavinin gerekli olduğu durumlarda veteriner sorumluluğunda kimyasal bileşimli ilaçlar veya antibiyotikler kullanılabilir.

3) Önleyici veya koruyucu olarak kimyasal bileşimli veteriner ilaçları veya antibiyotiklerin kullanılması yalnızca kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun onayı ile kullanılabilir.

4) Üretim biriminin bulunduğu belirli bir alanda bir hastalığın ortaya çıkması halinde, bağıışıklık sağlayan veteriner ilaçları kullanılabilir.

5) Veteriner ilaçları kullanılacağı zaman konulan teşhis, pozolojisi, müdahale yöntemi, tedavi süresi ve ilacın yasal kesilme süresi ile birlikte kullanılan ürün tipi açıkça kayıt edilmelidir.

6) Hayvanlar veya hayvan ürünleri organik ürün olarak pazarlanmadan önce bu durum kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşuna bildirilmelidir. Tedavi edilen hayvanlar,

büyükbaşlarda tek tek, kanatlılarda ve küçükbaşlarda tek tek veya gruplandırılmış olarak açıkça belirlenmelidir.

7) Bir hayvana normal koşullarda verilen veteriner ilaçlarının son uygulandığı tarih ile bu hayvanlardan organik ürün elde edilme tarihi arasındaki süre ilacın tanımlanmış kesilme süresinin iki katı olacak veya kesilme süresi belirtilmemiş hallerde 48 saat olacaktır.

8) Aşı uygulamaları, parazit tedavisi, bir hayvana veya hayvan grubuna bir yıl içerisinde ikiden fazla veya azami üç kez kimyasal bileşimli veteriner ilaçlarının veya antibiyotiklerin uygulanması halinde, söz konusu hayvanlar veya bu hayvanlardan elde edilen ürünler bu Yönetmeliğe uygun olarak üretilmiş ürün sıfatıyla satılamazlar ve kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun izni ve Komitenin mutabakatı şartıyla yeniden geçiş sürecine alınırlar.

9) Kasaplık hayvanlar kesimden önceki 2 ay, süt ürünleri 7 gün ve yumurta 5 gün içerisinde sentetik ilaç verilmiş ise organik ürün olarak satılamaz.

10) Kanatlılarda yumurtlamayı ve yumurta sarısını artırıcı yada kalite düzenleyici sentetik maddeler ile doğal olmayan yöntemler kullanılamaz.

Hayvan Bakımı ve Barınaklar

Madde 20 — Organik hayvansal üretimde hayvan bakımı ve barınak kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Hayvan barınakları, sıhhi bir yapı malzemesinden inşa edilmeli, barınaklarının koşulları hayvanların biyolojik ve ırk ihtiyaçlarını karşılamalıdır. Hayvanlar yem ve suya kolayca erişebilmelidirler. Binaların yalıtımı, ısınması ve havalandırılması hava akımını, toz seviyesini, ısıyı, nispi nemi ve gaz konsantrasyonunu hayvanlara zarar vermeyecek sınırlar içerisinde tutacak şekilde olmalıdır. Binalara çok iyi bir şekilde doğal hava ve ışık girmelidir.

b) Hayvanların bağlı olarak tutulması yasaktır. Ancak, bağlama işleminin emniyet veya hayvanın rahatlığı açısından gerekli olduğuna ve bağlama işleminin sınırlı bir süre için yapılacağına dair bir gerekçe ortaya çıkarsa, yalnızca büyükbaş hayvanlar, iyi aydınlatılmış ve havalandırılmış sıhhi barınaklarda, düzenli dışarı çıkarılarak dolaştırılmaları, kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu tarafından izin verilmesi kaydıyla bağlanabilirler.

c) Küçük işletmelerde, büyükbaş hayvanlar haftada en az iki kez meraya, açık hava barınaklarına veya gezinti alanlarına çıkarılmaları, kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu tarafından izin verilmesi kaydıyla bağlanabilirler.

d) Hayvanların gruplar halinde yetiştirilmeleri durumunda grubun büyüklüğü, hayvan türünün gelişim evrelerine ve davranış biçimlerine bağlı olarak, bir uzman görüşü ışığında kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunca belirlenir. Hayvanları anemiye yol açacak koşullarda tutmak veya diyet uygulamak yasaktır.

e) Gerekli ise, doğal otlaklar, açık hava gezinti alanları veya açık alanlar yerel hava koşullarına ve ilgili türe bağlı olarak yağmura, rüzgara, güneşe ve aşırı sıcaklığa karşı yeterli korunma sağlamalıdır.

f) Uygun iklim koşullarının hayvanların açık havada yaşamalarına imkan verdiği alanlarda hayvan barınaklarının yapılması zorunlu değildir.

g) Binalardaki hayvan yoğunluğu hayvanların türlerine, soyuna ve yaşına bağlı olarak rahat ve iyi durumda olmalarını sağlayacak şekilde olmalıdır. Özellikle hayvan grubunun büyüklüğü ve cinsiyetlere bağlı olarak hayvanların davranışları göz önüne alınacaktır. Optimum yoğunluk hayvanlara rahatça ve doğal olarak durabilecekleri, kolayca yatabilecekleri, dönebilecekleri, kendilerini temizleyebilecekleri, tüm doğal pozisyonları alabilecekleri ve gerinme ve kanat çırpma gibi tüm doğal hareketleri yapabilecekleri yeterli büyüklükte yer sağlayacak şekilde olmalıdır.

h) Kapalı barınakların ve açık gezinti alanlarının asgari alanları ve farklı hayvan türleri ve kategorileri için diğer barınak özellikleri bu Yönetmeliğin 6 nolu ekinde verilmiştir.

i) Meralarda, diğer otlaklarda, fundalıklarda, sulak alanlarda, çalılıklarda ve diğer doğal veya yarı doğal habitatlarda bulunacak açık hava hayvan yoğunluğu toprağın yumuşamasının ve aşırı otlatmanın engellenmesi bakımından yeterince az olmalıdır.

j) Barınaklar, ağıllar, teçhizat ve kaplar enfeksiyon bulaşmasının önlenmesi ve hastalık taşıyıcı organizmaların oluşmaması için doğru biçimde temizlenmeli ve dezenfekte edilmelidir. Hayvan binalarının ve tesislerinin temizlenmesi ve dezenfeksiyonu için yalnızca bu Yönetmeliğin 9 nolu ekinde verilenler kullanılabilir. Dışkı, idrar ve yenmemiş veya dökülmüş yemler kokunun önlenmesi ve böcek ve kemirgen hayvanların cezbedilmemesi için gerekli sıklıklarda kaldırılmalıdır. Hayvanların tutulduğu binalardan ve diğer tesislerden böceklerden ve diğer zararlılardan arındırılması için, yalnızca bu Yönetmeliğin 9 nolu ekinde verilenler kullanılabilir.

k) Bütün memeli hayvanlar, kısmen kapalı olabilecek meralara veya açık hava gezinti alanlarına veya açık alanlara erişebilmeli ve hayvanın fiziki koşullarının, iklim koşullarının ve zemin şartlarının imkan verdiği hallerde bu alanları kullanabilmelidir.

l) Ot obur hayvanların otlama dönemlerinde meralara erişebilmeleri halinde ve kış barınaklarının hayvanlara hareket serbestisi vermesi durumunda, kış aylarında hayvanlara açık gezinti alanları ve açık alanlar sağlanması zorunluluğu kaldırılabilir. Bu konudaki kurallar aşağıdaki gibidir.

1) Bir yıldan yaşlı boğalar, meralara, açık gezinti alanlarına ve açık alanlara erişebilmelidirler.

2) Besiye yönelik büyükbaşlar, domuzlar ve küçükbaşlar, yaşam sürelerinin beşte birini geçmemesi kaydıyla ve her durumda kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun belirleyeceği süre kadar kapalı alanlarda kalabilirler.

m) Hayvan barınaklarının zemini düzgün ama kaygan olmamalıdır. Toplam zemin alanının asgari yarısı, parçalı veya ızgaralı olmayıp, sert ve düz olmalıdır.

n) Barınaklarda parçalı olmayan düz satırlı rahat, temiz ve kuru uzanma/dinlenme alanı bulunmalıdır. Dinlenme alanında ottan oluşturulan bol miktarda kuru yatma yeri bulunmalıdır. Altlık sap-saman veya diğery uygun doğal maddeden oluşmalıdır. Altlık olarak kullanılan materyal, organik tarımda gübre olarak kullanılmasına izin verilen her türlü mineral ürün ile iyileştirilebilir ve güçlendirilebilir. Bir haftalık olduktan sonra buzağuların tek kişilik yerlerde barındırılması yasaktır.

o) Kanatlılar doğal otlaklarda yetiştirilmelidir ve kafeslerde tutulamazlar. Hayvanın rahatlığı veya hijyen şartları nedeniyle su kanatlıları iklim şartlarının elverdiği zamanlarda akarsulara, gölet veya göllere erişebilmelidirler.

p) Tüm kanatlı binaları aşağıdaki asgari şartları karşılamalıdır.

1) Zeminin asgari üçte biri parçalı veya ızgaralı yapıda değil düz satırlı olmalı ve sap-saman, talaş, kum veya kısa çim gibi maddelerle kaplı olmalıdır.

2) Yumurta tavukları binalarında tavuklara ayrılan zeminin büyük bir kısmı dışkı toplanmasına elverişli olmalıdır.

3) Kanatlı grubunun ve kanatlıının büyüklüğü ile orantılı büyüklükte tünek bulunmalıdır. Bu konudaki standartlar bu Yönetmeliğin 6 nolu ekinin (B) bölümünde verilmiştir.

4) Kanatlıının büyüklüğüne göre giriş/çıkış delikleri olmalı ve bu delikler kanatlı barınağının her 100 m² si için asgari toplam 4 m uzunlukta olmalıdır.

5) Her kanatlı barınağı aşağıdakilerden fazla hayvan barındırmamalıdır.

4800 adet etlik piliç

3000 adet yumurta tavuğu

5200 adet afrika tavuğu

4000 adet dişi muscovy veya Pekin ördeği

3200 adet erkek muscovy veya Pekin ördeği veya diğery ördekler

2500 adet et horozu, kaz veya hindi

6) Her hangi bir üretim biriminde bulunan et üretimine yönelik kanatlı barınaklarının toplam kullanılabilir alanı 1600 m²yi aşmamalıdır.

7) Yumurta tavuklarında doğal ışığa ilaveten günde azami 16 saat ışık sağlanacak şekilde suni ışıklandırma kullanılabilir ancak suni ışıklandırma olmadan asgari sekiz saat dinlenme süresi uygulanacaktır.

8) Kanatlılar iklim koşullarının elverdiği durumlarda açık hava barınaklarına alınmalı ve mümkün olan hallerde bu durum yaşamlarının asgari üçte birinde uygulanmalıdır. Bu açık hava barınakları çoğunlukla bitki örtüsü ile kaplanmalı, koruyucu tesisler bulunmalı ve hayvanların yeterli sayıda su ve yem yalıklarına erişmelerine imkan vermelidir.

9) Yetiştirilen her kanatlı gurubu arasındaki sürede binalar sağlık nedenleriyle hayvanlardan boşaltılmalıdır. Bu süre içerisinde binalar ve tesisat temizlenmeli ve dezenfekte edilmelidir. Ayrıca, her kanatlı grubunun yetiştirilmesi tamamlandığında açık hava barınakları sağlık nedeniyle boş bırakılarak bitki örtüsünün yeniden gelişmesine imkan verilmelidir. Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu, barınakların boş bırakılması gereken dönemleri belirleyecekler ve kararlarını Komiteye bildireceklerdir. Bu gereklilik barınaklarda tutulmayan ve gün boyunca serbestçe gezinen küçük miktarlardaki kanatlılara uygulanmayacaktır.

Nakliye ve Kesim

Madde 21 — Organik hayvan nakliyesi ve kesim kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Hayvanların nakilleri stressiz ve kısa zamanda gerçekleştirilecek şekilde yapılır.

b) Yükleme ve boşaltma işlemleri dikkatlice ve hayvanları zorlamak amacıyla her hangi bir elektriksel aygıt kullanılmadan gerçekleştirilmelidir. Nakliye öncesi ve esnasında her hangi bir yatıştırıcı ilaç kullanılması yasaktır.

c) Kasaplık hayvanlara kesim esnasında stres yaratmayacak şekilde davranılır, uygun kesim yöntemleri uygulanır. Mümkün olan durumlarda ayrı kesimhaneler kullanılır. Mümkün olmayan durumlarda ise konvansiyonel olarak beslenmiş hayvanların kesiminden sonra, kesimhane bu Yönetmeliğin 9 nolu ekinde verilenler ile temizlendikten sonra, organik hayvanların kesimi yapılır. Konvansiyonel hayvanlarla organik hayvanların kesim işlemi aynı kesimhanede, aynı anda yapılamaz.

d) Kanatlılarda asgari kesim yaşları aşağıda belirtilmiştir.

Tavuklar
81 günlük

Et horozları
150 günlük

Pekin ördeği
49 günlük

Dişi muscovy ördeği

70 günlük

Erkek muscovy ördeği
84 günlük

Yaban ördeği
92 günlük

Afrika tavuğu
94 günlük

Hindi ve kaz
140 günlük

Hayvan Gübresi

Madde 22 — Organik hayvan gübresi kullanma, bulundurma ve koruma kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) İşletmede kullanılan toplam gübre miktarı, kullanılan tarım alanında yılda hektar başına 170 Kg Nitrojeni (Azotu) aşamaz. Hayvan türlerine göre bu miktarlar bu Yönetmeliğin 5 nolu ekinde verilmiştir.

b) Organik üretim yapan işletmeler organik üretim fazlası gübrelerini dağıtmak amacıyla bu Yönetmelik hükümlerine uyan diğer işletmelerle işbirliğine gidebilirler. Kullanılan tarım alanında gübreden yılda hektar başına azami 170 Kg azot sınırı böyle bir işbirliği içine giren tüm organik üretim yapan birimler bazında hesaplanacaktır.

c) Hayvan gübresi depolama tesislerinin kapasitesi doğrudan tahliye veya yüzeysel akıntı ve toprağa karışma yoluyla su kirlenmesini önleyecek şekilde olmalıdır.

d) Sağlıklı bir gübre yönetiminin sağlanması için hayvan gübresi depolama tesislerinin kapasitesi, üretim biriminin nitrata hassas bölgede bulunması hallerinde, araziye gübre uygulamasının uygun olmadığı veya gübre uygulamasının yasak olduğu en uzun dönem göz önüne alınarak belirlenen depolama kapasitesinden fazla olmalıdır.

e) Hayvan gübresi, bu Yönetmeliğin 7 nolu ekinde verilen ürünler, orman ağaçları yaprakları, saman, bu Yönetmeliğin 1 nolu eki (A) bölümünde verilen diğer maddelerle karıştırılarak, en fazla 1/4 oranında su ile malç haline getirilip, üstü toprakla kaplanmak suretiyle, kompost haline getirilerek, bitkisel üretimde gübreleme zamanına kadar bekletilebilir.

Organik Arı Yetiştiriciliği

Madde 23 — Organik arı yetiştiriciliği kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Organik arı yetiştiriciliği yapılacak alan, asgari uçuş çapı 3 Km. olmak koşuluyla, kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunca 1 yıl önceden kontrol altına alınır. Tarımsal üretim yapılmayan alanlarda geçiş süreci uygulanmaz. Bu Yönetmelikte hükme bağlanmamış konularda 23/9/1994 tarihli ve MKD-B-1-01/94-66 sayılı Makam Olur'u ile yürürlüğe giren Arıcılık Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

b) Arıcılık, arıların polenizasyon faaliyetleri yoluyla çevrenin, tarım ve orman ürünlerinin korunmasına katkıda bulunan önemli bir faaliyettir. Arıcılık ürünlerinin organik üretim olarak nitelendirilmesi kovanların özellikleri ve çevre kalitesi ile yakından ilişkilidir. Bu nitelendirme aynı zamanda arıcılık ürünlerinin elde edilmesi, işlenmesi ve depolanması koşullarına da bağlıdır. Bu nedenle; arıcılık yapılan alan, kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu tarafından, uzmanlara etüt ettirilerek denetim altına alınmalıdır.

c) Bir müteşebbisin, aynı bölgede birçok arıcılık birimini işletmesi durumunda bütün birimlerin bu Yönetmelik gereklerine uygun olması gerekmektedir.

d) Arıcılık ürünleri yalnızca bu Yönetmelik hükümlerinin asgari bir yıl uygulanması kaydıyla organik ürün olarak satılabilir.

e) Tür seçiminde, arıların yerel koşullara adapte olabilme kapasitesi, dayanıklılıkları ve hastalıklara karşı dirençlilikleri göz önüne alınmalıdır. Apis mellifera türleri ve ekotipleri tercih edilmelidir.

f) Kovanlar kolonilerin bölünmesi veya bu Yönetmelik hükümlerine uygun işletmelerden oğul veya kovan alınarak oluşturulmalıdır.

g) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşundan önceden izin alınması kaydıyla bu Yönetmelik kurallarına uygun olmayan mevcut üretim birimlerindeki kovanlar, organik arıcılıkta kullanılabilir.

h) Bir yıllık geçiş süreci içerisinde, arı oğulları, bu Yönetmelik hükümlerine göre üretim yapmayan arıcılardan sağlanabilir.

i) Sağlık veya felaket nedenleriyle yüksek hayvan ölümlerinin olması durumunda ve bu Yönetmelik hükümlerine uygun kovanların mevcut olmaması halinde, geçiş sürecine tabi olmaları kaydıyla, kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu tarafından kovanların yeniden oluşturulmasına izin verilebilir.

j) Kovanların yenilenmesi amacıyla, bu Yönetmelik hükümlerine uygun olmayan, yılda %10 oranında kraliçe arı ve arı beyi, organik üretim yapan birimlerden alınan peteklere veya petek temellerine yerleştirilmeleri kaydıyla, organik üretim yapılan birimlere alınabilir. Bu durumda geçiş süreci uygulanmaz.

k) Kovanların yerleşimi aşağıdaki hususlara uygun olmalıdır.

1) Arılar için yeterli miktarda doğal nektar, bal özü ve polen kaynağı bulunmalı ve suya erişim imkanı olmalıdır.

2) Kovan bölgesinin 3 Km çapı içerisinde bulunan nektar ve polen kaynakları esas olarak organik olarak üretilen ürünlerden ve/veya doğal bitki örtüsünden oluşmalıdır.

3) Kirlenmeye yol açması muhtemel olan, kent merkezleri, otoyollar, sanayi bölgeleri, atık merkezleri, atık yakma merkezleri gibi tarım dışı üretim kaynaklarından, bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinde verilen uzaklıkta olmalıdır. Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu, bu koşulun sağlanması için gerekli tedbirleri almalıdır.

l) Üretim sezonu sonunda kışı geçirilebilmesi için kovanlarda yeterince bol miktarda bal ve polen bırakılmalıdır.

m) Kovanların, kötü iklim koşulları nedeniyle tehlikeye girmesi durumunda, kolonilerin suni olarak yemlenmesine izin verilir. Suni yemleme organik biçimde üretilmiş ve aynı organik üretim biriminden sağlanan bal ile yapılır. Suni yemlemede organik biçimde üretilen bal yerine, özellikle iklim koşulları balın kristalleşmesini hızlandırıyorsa, organik biçimde üretilen şeker şurubu veya organik şeker melası kullanılmasına izin verebilirler. Suni yemleme ile ilgili olarak kovan siciline, ürünün tipi, tarihi, miktarı ve kullanıldığı kovanlara dair bilgiler yazılmalıdır. Suni yemleme yalnızca son bal hasadı ile müteakip nektar veya balözü döneminden önceki 15 gün arasında yapılabilir.

n) Arıcılıkta hastalıkların önlenmesi için; dayanıklı uygun türler seçilmeli, kraliçe arılar düzenli olarak yenilenmeli, her hangi bir anomali tespiti için kovanlar sistematik olarak denetlenmeli, kovanlardaki erkek yavru arılar kontrol edilmeli, düzenli aralıklarla malzeme ve teçhizat dezenfekte edilmeli, kirlenmiş maddeler veya kaynaklar imha edilmeli, balmumu düzenli olarak yenilenmeli ve kovanlarda yeterli miktarda polen ve bal bırakılmalıdır.

o) Koruyucu önlemlere rağmen, koloniler hastalanır veya zarar görürse, derhal tedaviye alınmalı ve gerekirse koloniler ayrı kovanlarda izole edilmelidir. Bu Yönetmeliğe uygun arıcılıkta kullanılacak veteriner ilaçları aşağıdaki prensiplere uygun olmalıdır.

1) İlaçlar Türk İlaç Kodeksine uygun olmalıdır.

2) Tedavi edici etkilerinin öngörülen tedaviye uygun olması kaydıyla kimyasal bileşimli ilaçlar yerine fitoterapik ve homeopatik tedavi yöntemleri kullanılmalıdır.

3) Yukarıda bahsedilen ürünlerin kolonilerin imha edilmesine yol açabilecek şekilde hastalığın veya zararın giderilmesinde etkisiz kalması veya etkisiz kalmasının muhtemel olması durumunda bir veterinerin sorumluluğunda, kimyasal bileşimli ilaçlar kullanılabilir. Ancak, önleyici tedbir olarak kimyasal bileşimli ilaç kullanımı yasaktır.

4) Varroa jacobsoni hastalığının ortaya çıkması durumunda formik asit, laktik asit, asetik asit ve oksalik asit ve mentol, timol, okaliptol veya kafur kullanılabilir.

5) Tedavi, kimyasal bileşimli ilaçlar ile yapılırsa, bu dönem içerisinde tedavi altındaki koloniler izole edilmiş bir kovana alınmalı ve tüm balmumu bu Yönetmeliğe uygun balmumu ile değiştirilmelidir. Sonradan bu kolonilere bir yıllık geçiş süreci uygulanmalıdır.

6) Veteriner ilaçlarının uygulandığı zamanlar ürünün tipi, aktif farmakolojik madde de dahil, konulan teşhis, patolojisi, uygulama şekli, tedavi süresi ve ilaç kesilme süresi açıkça kaydedilmeli ve ürünler organik ürün olarak pazarlanmadan önce kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşuna bilgi verilmelidir.

p) Arıcılık ürünlerinin hasat yöntemi olarak petekler içerisindeki arıların yok edilmesi yasaktır.

r) Kraliçe arının kanatlarını kesmek gibi işlemler yasaktır. Kraliçe arıların değiştirilmesi esnasında eski kraliçe arının öldürülmesine izin verilir. Yalnızca Varroa jacobsoni hastalığı bulaşan erkek yavru arıların yok edilmesine izin verilir.

s) Bal çıkarılması işlemlerinde kimyasal sentetik kovucu müstahzarların kullanılması yasaktır.

t) Kovanların yerleştirildikleri alanlar kovanların tanımları ile birlikte kaydedilmelidir. Kovanlar esas olarak çevreye ve arıcılık ürünlerine risk getirmeyen doğal malzemelerden yapılmalıdır. Kovanlarda yalnızca arı reçinesi, balmumu ve bitki yağları gibi doğal ürünler kullanılabilir. Yeni çerçeve için balmumu organik üretim yapan birimlerden sağlanmalıdır. Bu hususa aykırı bir uygulama olarak; organik biçimde üretilen balmumunun pazarda mevcut olmaması ve tepe kısımlarından alınmış olması kaydıyla, özellikle yeni tesislerde veya dönüşüm süreci esnasında organik üretim biriminden alınmayan balmumunun kullanılmasına kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu tarafından izin verilir.

u) Bal çıkarılmasında içinde yavru bulunan peteklerin kullanımı yasaktır. Çerçeve, kovan, petek gibi malzemeleri zararlılardan korumak amacıyla yalnızca bu Yönetmeliğin 9 nolu ekindeki ürünlerin kullanılmasına izin verilir. Buhar veya doğrudan alev gibi fiziki uygulamalara da izin verilir.

v) Arıcılıkta kullanılan malzemelerin, binaların, teçhizatın ve kapların veya ürünlerin temizlenmesinde ve taşınmasında yalnızca bu Yönetmeliğin 9 nolu ekindeki maddeler kullanılabilir. Arıların taşınması sırasında hayvanlara stres yaratmaktan kaçınılır.

y) Karantina tedbirleri uygulanan ve uçaklama ilaçlama yapılan alanlarda arıcılık yapılamaz.

z) Kovanların taşınması, depolanması ve pazarlanmasında ve organik arı ürünlerinin, üretilmesi, işlenmesi, taşınması, ambalajlanması, etiketlenmesi, depolama ve pazarlanmasında bu Yönetmeliğin İkinci Kısım Beşinci Bölümü hükümleri uygulanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Organik Su Ürünleri Üretimi

Organik Su Ürünleri Üretimi

Madde 24 — Su ürünleri üretimi kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Su ürünleri üretimi yapacak üretici müteşebbis, yetiştiriciliğin gerçekleştirileceği suyu analiz ettirerek, organik tarım esaslarına ve yetiştiriciliği yapılacak su ürününün türüne göre, suyun özelliklerinin uygunluğunu, bir kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşuna onaylatır. Uygunluğu saptandıktan sonra; müteşebbis, üretim yapacağı alan ve uygulayacağı yetiştiricilik projesi ile ilgili gerekli tüm izin ve onayları Bakanlığın ilgili Genel Müdürlüğünden almak zorundadır. İlgili kurumun verdiği izinle bir kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu ile sözleşme yapar. Müteşebbis, üretim yapacağı işletme veya alan ile ilgili istenen tüm bilgileri sözleşme yaptığı kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşuna vermek zorundadır. İşletme kontrol ve/veya sertifika kuruluşunca geçiş sürecine alınır. Su ürünleri üretiminde geçiş süreci tür ve çeşide göre kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu tarafından belirlenir. Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu, Komitenin onayını alarak geçiş süresini bu Yönetmeliğin 7 nci maddesindeki gibi uzatabilir veya kısaltabilir. Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu bu Yönetmelik hükümlerine göre Komiteye gerekli bildirimleri yapar.

b) Su ürünleri yetiştiriciliği yapılacak alanda kimyasal kirlenme olup olmadığı, kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunca tespit edilir. Kirlenme varsa, sorun giderilmeden su ürünleri üretimi yapılamaz.

c) Su ürünleri üretimi, çevre korumaya uygun olmalı, atıklar çevreye zarar vermemeli, biyolojik çeşitlilik teşvik edilmeli, tür ve alt türlerin seçiminde kapasiteler ve yerel koşullara uyum göz önüne alınmalı, su yapısının korunması için bütün tedbirler alınmalıdır.

d) Denizlerde ve iç sulardaki yetiştiricilik tesislerinde, insan gıdası, stok takviyesi, süs, hijyen malzemesi, kozmetik, sportif ve bilimsel amaçlarla yapılan üretim faaliyetlerinin tümü kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun denetiminde gerçekleştirilir.

e) Su ürünlerinin anaçlarından yumurta almak ve yumurtadan çıkan larvaları 1-5 gram ağırlığa kadar büyütme için kurulan kuluçkahaneler 4/4/1971 tarihli ve 13799 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu ve 10/3/1995 tarihli ve 22223 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Su Ürünleri Yönetmeliği hükümlerine uygun olmalıdır.

f) Su canlıları organik tarım kurallarına uygun olarak üretilmeli, beslemede organik madde ve yem kullanılmalıdır. Yem stoğunu sağlamada zorluk çekildiği durumlarda, sınırlı miktarda organik olmayan saf veya karma yem kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunca geçici tahsis edilmiş izne bağlı olarak kullanılabilir. Su ürünlerinin beslenme

gereksinimlerini temin etmek için, bazı besin ilaveleri kullanılması gerektiğinde, vitamin ve mineraller kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunca verilecek izne göre kullanılabilir.

g) Bu üretimde, doğal olarak hastalığa dayanıklı tür ve alt türlerin seçimine dikkat edilmelidir.

h) Organik su ürünleri yetiştiriciliğinde, hayvanların genetik yapısı değiştirilemez ve genetik yapısı değiştirilmiş organizmalar ve bunlardan üretilmiş ürünler organik tarım metoduna uygun olmadığından, girdi olarak kullanılamaz. Gen teknolojisi metotları ile ıslaha izin verilmez.

ı) Bazı üretim tiplerinin tabiatında olan hususi müdahaleler dışında uygulanan büyümeyi arttırıcı ve üreme devrelerini değiştiren bazı maddelerin kullanımı organik tarım ilkelerine uymadığı ve su canlılarının dengesini, sağlığını ve davranışlarını etkilediğinden uygulanamaz. Canlıya zarar vermemek koşuluyla markalama yapılabilir. Ayrıca, canlının sağlığını, dengesini ve davranışlarını etkilememek koşuluyla fotoperiyot uygulaması ile sıcaklık azaltması veya artırılması şeklindeki uygulamalar kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun izniyle gerçekleştirilir. İlaçlı tedavilerde Türk İlaç Kodeksi toksikoloji listesi dikkate alınır ve tedavi balık hastalıkları uzmanınca yapılır.

j) Organik su ürünleri yetiştiriciliği yapan tüm işletmeler canlı-ölü miktarları, yemleme, su özellikleri ve tedavi uygulamaları ile ilgili güncel, detaylı ve muntazam kayıtları tutar.

k) Kuluçkahane ve yetiştiricilik üniteleri için gerekli hijyenik tedbirler alınır.

l) Kuluçkahane ve yetiştiricilik üniteleri ilk kez oluşturulurken, organik olarak beslenmiş canlılar yeterli miktarda temin edilemezse geleneksel olarak üretilmiş canlılar kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun izniyle getirilebilir.

m) Balık yemlerinin bulunduğu alan organik tarım kurallarına uygun olmalıdır.

n) Yemler, gelişimin çeşitli evrelerindeki canlıların beslenme gereksinimlerini karşılarken doğal lezzeti bozmamalıdır. Hayvansal orijinli kan unu, kemik unu gibi sentetik kimyasal muamele görmüş yemler kullanılamaz. Üreticinin yem maddelerinin tamamını organik tarımdan sağlayamaması halinde, konvansiyonel yemin, oran % 20'yi geçmemek üzere ve belirli sürede kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları tarafından kullanımına izin verilebilir. Balık etine renk verici sentetik maddeler ile doğal olmayan yöntemler kullanılamaz.

o) Yem katkı maddeleri bu Yönetmeliğin 7 nolu ekinde verilenlerdir. Yem ve diğer besin maddeleri genetik yapısı değiştirilerek elde edilmiş yada kısmi olarak bunlardan türetilmiş ürünleri, katkıları ve tamamlayıcı maddeleri içeremez.

p) Siloda muhafaza edilen yemlerde organik olarak üretilmiş, bu Yönetmeliğin 7 nolu ekinde belirtilmiş olan koruyucu ve katkıları kullanılabılır.

r) Üretimi ve büyüme teşvik edici sentetik maddelerin kullanımı yasaktır. Ancak; yetiştiriciliği yapılan aynı canlı türünden alınmak koşuluyla, sazan yetiştiriciliğinde hipofiz enjeksiyonu kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun izni ile yapılabilir.

s) Balıkların yakalanması, boylanması ve kesimi esnasında aşırı stres oluşturmayacak yöntemler uygulanmalıdır. Burada açıklanmayan konularda, 4/4/1971 tarihli ve 13799 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu ve 10/3/1995 tarihli ve 22223 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Su Ürünleri Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uygulanır.

t) Yetiştiricilik ünitesinde mevcut anaçların % 20-30’u her yıl yenilenmelidir. Bu Yönetmelikte hükme bağlanmamış konularda su ürünlerinin organik tarım metoduyla üretilmesinde, 4/4/1971 tarihli ve 13799 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu ve 10/3/1995 tarih ve 22223 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Su Ürünleri Yönetmeliğinin genel hükümleri uygulanır.

u) Ürün satımından önceki 3 ay kadar süre içinde ilaç verilmiş ise, her türlü balık eti ve yumurtası ile su canlısı veya bunlardan elde edilen ürünler organik ürün olarak satılamaz.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Organik Ürünlerin İşlenmesi, Ambalajlanması,

Etiketlenmesi, Depolanması, Taşınması, Pazarlanması

Organik Ürünlerin İşlenmesi

Madde 25 — Organik ürünlerin işlenmesi kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Organik ürün konvansiyonel ürünle aynı mekanda, aynı anda işlenemez. Organik ürün ayıklama, kurutma, soldurma, ezme, karıştırma, kompost veya posa haline getirme, sulandırma, katılaştırma, konserve haline getirme, şekillendirme, mayalandırma ve benzeri ünitelerde, aynı anda konvansiyonel ürün işlenemez.

b) Organik ürünün işlenmesi esnasında, sentetik ve kimyasal katkı maddeleri kullanılamaz.

c) Organik ürünün işlenmesi esnasında, ışınlama yöntemi kullanılamaz.

d) Organik ürünün işlenmesi esnasında, ürünün organik niteliğini koruyacak hijyenik tedbirler alınır.

e) Organik ürünün işlenmesi esnasında, yalnız bu Yönetmeliğin 2 nolu ekinde belirtilen katkı maddeleri kullanılabilir.

f) Organik ürünün işlenmesi esnasında burada açıklanmayan konularda 24/6/1995 tarihli ve 560 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun

Hükmümde Kararname, 16/11/1997 tarihli ve 23172 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliği ve 9/6/1998 tarihli ve 23367 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Yönetmelik hükümlerine uyulur.

g) Müteşebbis; Bakanlıktan yasal izin ve belgeleri aldıktan sonra ürünün organikliğinin tespit edilmesi için bir kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşuna başvurur. Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu; müteşebbis faaliyetinin, bu Yönetmeliğin hükümlerine uygunluğunu onaylarsa, müteşebbisi Komiteye bildirir.

h) Organik ürün, işleme esnasında, genetik olarak değişikliğe uğratılamaz.

Organik Ürünlerin Ambalajlanması

Madde 26 — Organik ürünlerin ambalajlanması kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Organik tarım metoduyla üretilen bitkisel, hayvansal ve su ürünleri ile organik girdiler, hammadde, yarı ve/veya mamul madde halinde ambalajlanırken organik ürün niteliğinin bozulmamasına dikkat edilmelidir. Ambalajlar; pamuk veya keten bez torbalar, cam, kağıttan üretilmiş malzemeler, tahta ve odundan üretilmiş malzemeler, mısır ve benzeri liflerle üretilmiş hasır ve benzeri malzemeler, özel üretilmiş uygun organik kaplama maddeleri ve malzemelerden yapılmalıdır.

b) Organik ürün, plastik koruyucu ve metal kaplarla ambalajlanacaksa, kapların ürünle temas edecek yüzeyleri organik madde ile kaplanmalıdır.

c) Organik ürünün ambalajlanması esnasında, ürünün organik niteliğini koruyacak bütün hijyenik tedbirler alınır.

d) Organik ürünün ambalajlanmasında burada açıklanmayan konularda 16/11/1997 tarihli ve 23172 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliği ve 9/6/1998 tarihli ve 23367 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Yönetmelik hükümlerine uyulur.

Organik Ürünlerin Etiketlenmesi

Madde 27 — Organik ürünlerin etiketlenmesi kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Etiket üzerinde;

1) Üzerinde ürünün adı ve açıkça organik ürün olduğu belirtilmelidir.

2) Ürünün hasat yılı, kime ait olduğu ve bu Yönetmelik ve eklerine uygun olarak üretilmiş veya satın alınmış olduğu belirtilmelidir.

3) Organik ürün logosu bulunmalıdır.

4) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun adı, logosu ve sertifika numarası bulunmalıdır.

5) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun Komite tarafından verilmiş kod numarası bulunmalıdır.

6) Ürünün içeriği tam liste halinde yer almalıdır.

7) Organik ürünün Türk Malı olduğu belirtilmelidir.

8) Organik ürünün üretim yeri, üretim ve son kullanma tarihi belirtilmelidir.

b) Ürün etiketinde organik kelimesinin kullanılması; ekolojik, biyolojik, işlenmiş üründe doğal kelimelerinin kullanımıyla eşdeğerdir.

c) Bu Yönetmelik hükümlerine göre üretilmeyen ürün etiketinde, bu Yönetmeliğe uygun üretildiği, hazırlandığı, işlendiği, ambalajlandığı, depolandığı ima ve beyan edilemez. Böyle ürünler için organik tarımsal ürün olarak marka, patent ve tescil alınamaz. Organik olduğunu ima eden bio, eko, işlenmiş üründe doğal gibi ön ekler de kullanılamaz. Bu ürünler organik ürün olarak tanıtılamaz. İşlenmiş ürünlerde doğal tanımının kullanılması ürünün organik olarak üretildiğini ifade eder.

d) Organik ürünün etiketlenmesi esnasında burada açıklanmayan konularda 16/11/1997 tarihli ve 23172 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliği ve 9/6/1998 tarihli ve 23367 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Yönetmelik hükümlerine uyulur.

e) Organik ürün etiketi kullanacak olanlar; ürünün organikliğinin tespit edilmesi için bir kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşuna başvurur. Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu gerekli incelemeleri yapar, gerekli sertifikaları düzenler ve durumu Komiteye bildirir. Komite; Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşundan aldığı bilgi ve belgeleri Bakanlığın ilgili Genel Müdürlüğüne yasal izin için verir.

Organik Ürünlerin Depolanması

Madde 28 — Organik ürünlerin depolanması kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Organik ürünler konvansiyonel ürünlerden ayrı olarak depolanır.

b) Ayrı olarak depolamanın mümkün olmadığı durumlarda organik ürünlerle konvansiyonel ürünlerin karışmasını engelleyecek tedbirler alınır ve bu tedbirlerin yeterliliği kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu tarafından denetlenir. Diğer metotlarla elde edilmiş ürünlerle karıştırılmaz.

c) Organik ürünlerin depolanması sırasında herhangi bir kimyasal ilaç kullanılmaz. Ancak CO2 gazı tankı kullanılabilir.

d) Organik ürünlerin kimyasal maddelerle gelişmelerinin hızlandırılmasına, çimlendirilmesine veya bu Yönetmelikte belirtilmeyen kimyasal temizlik maddeleriyle yıkanmasına izin verilmez.

e) Müteşebbis tarafından, depolarla ilgili tüm özelliklerin gösterildiği yıllık çizelgeler hazırlanır, kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşuna onaylatılır ve çizelgenin bir nüshası müteşebbisce, diğer nüshası kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunca saklanır.

f) Bu Yönetmelikte özel olarak açıklanmamış konularda, 16/11/1997 tarihli ve 23172 mükerrer sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliği ve 9/6/1998 tarihli ve 23367 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Yönetmelik hükümlerine uyulur.

Organik Ürünlerin Taşınması

Madde 29 — Organik ürünlerin taşınması kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu üreticinin ürünü taşıma koşullarını önceden belirler.

b) Organik ürünler otoyollar kenarında bekletilemez.

c) Müteşebbis, organik ürünü yakıt kullanan bir araçla taşıma yapacaksa gerekli tedbirleri alır. Tüketicieye paketlenmemiş şekilde ulaşan ürünler, yakıt kullanan araçlarla taşınıyorsa çift muhafazalı kapalı kaplarla etiketlenmiş olarak taşımaya özen göstermelidir.

d) Organik ürünler, toptancı ve perakendecilere yalnızca uygun paket ve konteynirler ile kapalı biçimde, içindekilerin karışmasını önleyerek etiketlenmiş olarak taşınabilirler.

e) Organik ürünün taşınması sırasında Bakanlığın ilgili kurumundan yurtiçi dolaşım sertifikası alınır. Sertifikada; üreticinin, işleyicinin, ambalajlayıcının, tüm diğer araçların ve kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun açık kimliği ve adresi, ürün logosu ve tüm gerekli kaşeler bulunmalıdır. İthal ve/veya ihraç edilmek üzere taşınan organik ürün için ise, ayrıca ithalat ve/veya ihracat sertifikası düzenlenir.

f) Bu Yönetmelikte özel olarak açıklanmamış konularda, 16/11/1997 tarihli ve 23172 mükerrer sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliği ve 9/6/1998 tarihli ve 23367 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Yönetmelik hükümlerine uyulur.

Organik Ürünlerin Pazarlanması

Madde 30 — Organik ürünlerin pazarlanması kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Organik ürünler konvansiyonel ürünlerden ayrı reyonlarda, organik ürün reyonu olduğu açıkça belirtilerek satılır.

b) Organik ürünler ana caddeler ve günde 1000 den fazla aracın geçtiği yollarda, açıkta veya mağazanın caddeye bakan kısmında ambalajsız olarak satılamazlar.

c) Ambalajsız olarak satılan organik ürünlerin üzerinde ürün etiketi bulunmalıdır.

d) Organik ürün ambalajı üzerinde, kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun adı, kod numarası, logosu veya kaşesi, ürünün sertifika numarası ile organik ürün logosunun bulunması gerekir. Geçiş süreci ürünlerinin etiketlerinde, geçiş süreci ürünü olduğu açıkça beyan edilmelidir.

e) Organik ürün ve geçiş süreci ürününün ambalajı üzerinde bu Yönetmelik hükümlerine göre düzenlenmiş etiket bulunması gerekir.

f) Yurtiçi dolaşım ve ithalat ve/veya ihracat belgeleri ilgili kurumlardan alınır. Daha sonra kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşundan ithalat ve/veya ihracat sertifikası alınması gerekir. İthalat ve/veya ihracat sertifikası, ancak organik hammadde ve/veya organik işlenmiş ürün sertifikasına sahip ve bu Yönetmelik hükümlerine uyan ürünlere verilebilir.

g) İthalat ve/veya ihracat halinde; kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları aşağıdakileri belgeleri düzenler:

1) İthalatçı ve/veya ihracatçının tüm mal varlığı ve ithalat ve/veya ihracat faaliyetleri, ürünlerin ülkeye giriş ve çıkış noktaları ve ithal edilen ürünlerin depolanmasında kullanılacak binaların uygunluğuyla ilgili detaylı açıklama belgeleri,

2) İthalatçı ve/veya ihracatçı tarafından bu Yönetmeliğe uygunluk için alınacak tüm tedbirlerle ilgili belgeler,

3) İthalat ve/veya ihracat işleminin nasıl gerçekleşeceğini ve ihlal durumunda alınacak ihtiyati tedbirleri içeren belgeler,

4) İthalatçı ve/veya ihracatçı tarafından kullanılacak herhangi bir deponun kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu ya da depoların diğer ülkede bulunması durumunda, karşı ülke tarafından onaylanmış bir denetleme kuruluşu tarafından denetlemeye açık olacağını belirten raporlar.

h) Belgeler, ilgili partinin miktarı, orijini ve yapısı, ithal ve/veya ihraç edilen ülkenin kontrol mekanizmasının detayları, üretim, işleme, ambalajlama, depolama, nakliye, işlemlerinin detayları, alıcıları, gümrük ve sağlık raporları dahil tüm bilgileri içermelidir. Bu belgeler kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu tarafından Komite denetimlerinde kullanılmak üzere saklanır.

ı) İthalat ve/veya ihracat halinde, ithalatçı ve/veya ihracatçı yapılan her nakliye işleminde kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu tarafından verilen sertifikayı gösterebilmeli, ithalat ve/veya ihracat halinde, ithal ve/veya ihraç organik tarımsal ürünler, konvansiyonel ürün veya gıda maddelerinin işlendiği, paketlenildiği veya depolandığı binalarda depolanırsa, organik ürünler, konvansiyonel ürün ve/veya gıda maddelerinden ayrı tutulmalı ve karışmanın önlenmesi için bütün tedbirler alınmalıdır.

j) İthalat ve/veya ihracat halinde, ithalatçı ve/veya ihracatçının kullandığı depolar ve binalar kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu tarafından her yıl en az bir kez kapsamlı bir fiziksel kontrole tabi tutulmalı, kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu ilgili sertifika ve belgeleri incelemeli, madde analizi için örnek almalı, her kontrol için denetim raporu düzenlemeli ve bu rapor, denetimi yapan kontrolör tarafından imzalanmalıdır. Bu raporun bir nüshası Komiteye bir nüshası ithalatçı ve/veya ihracatçıya verilir.

k) İthalat ve/veya ihracat halinde, ithalatçı ve/veya ihracatçı; raporlar ve sertifikaları kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşuna verilmelidir. Eksik belge ile ithalat ve/veya ihracat yapılamaz.

l) İthalat ve/veya ihracat halinde, karşı ülkeden ürünün etiketi ve içeriğine dair bütün bilgiler aslı veya onaylı tercümelemleri ile birlikte ithalatçı ve/veya ihracatçı tarafından kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşuna verilir.

m) İthalat ve/veya ihracat halinde, üretim, işleme, ambalajlama, depolama, etiketleme, nakliye, pazarlama ve organik ürünün içeriği ile ilgili bu Yönetmeliğin bütün koşullarına uyulmalıdır.

n) Organik ürünlerin ihracatı, Dış Ticaret Müsteşarlığının "İhracatı Kayda Bağlı Ürünler Listesi"nde yer alan ürünler için yapılan işlemlere tabidir. Bu nedenle; kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları, ithalat ve/veya ihracat dokümanlarının bir örneğini Komiteye, bir örneğini de Ege İhracatçı Birliklerine her üç ayda bir rapor etmeli, Ege İhracatçı Birlikleri ihracatçı bildirimleri ve verilen beyanname numaralarını içeren ihracat verilerini her üç ayda bir Komiteye bildirmelidir. İhracat ve/veya ithalat sertifikası verilen ürünlere ait kesilen faturaların aslı ve Türkçesinin birer kopyaları her 3 ayda bir Komiteye iletilmelidir.

o) Bu Yönetmelikte özel olarak açıklanmamış konularda, 24/6/1995 tarihli ve 560 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname, 16/11/1997 tarihli ve 23172 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliği ve 9/6/1998 tarihli ve 23367 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Yönetmelik hükümlerine uyulur.

ALTINCI BÖLÜM

Organik Ürünlerin İçeriği

Organik Ürünlerin İçeriği

Madde 31 — Organik ürünlerin içeriğinde uyulacak kurallar aşağıda belirtilmiştir.

a) Bu Yönetmelikte özel olarak açıklanmamış konularda, 24/6/1995 tarihli ve 560 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname, 16/11/1997 tarihli ve 23172 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türk Gıda

Kodeksi Yönetmeliği ve 9/6/1998 tarihli ve 23367 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Yönetmelik hükümlerine uyulur.

b) Organik ürünün içeriğinde bulunacak tarımsal orijinli katkı maddeleri; ürünün hammaddesi ve Yönetmeliğe uygun işlemler ile üretilmiş ürünler, gıda işlemede kullanılan diğer işleme ile gıda katkıları ve renklendiricileridir.

c) Organik ürünün içeriğinde bulunacak tarımsal orijinli olmayan katkı maddeleri; tarımsal orijinli olmayan organik aroma maddeleri, su ve tuz, mikroorganizma preparatları, iz elementleri içeren mineraller, vitaminler ve işleme yardımcılarıdır.

d) Organik ürünün içeriğinde bulunan taşıyıcılar dahil, şarap ve diğer içkiler hariç gıda katkıları; bitki orijinli ek katkı maddelerinden oluşan gıda maddesi preparatlarında kullanılabilecek işleme yardımcıları ile katkı maddelerini kapsar. Organik ürünün içeriğinde bulunacak tarımsal orijinli ek katkı maddeleri işlenmesinde kullanılan işleme yardımcıları, diğer ürünler ile organik ürünün içeriğinde bulunacak organik olarak üretilmemiş tarımsal orijinli ek katkı maddeleri ve organik ürünün içeriğinde bulunabilecek yukarıdaki bentlerde yer almayan diğer maddeler, bu Yönetmeliğin 2 nolu ekinde verilmiş maddelerden oluşur.

e) Organik ürünün içeriğinde bulunacak aroma maddeleri; doğal aroma vericiler ve doğal aroma karışımlarıdır.

f) Organik ürünün içeriğinde kullanılan su ve tuz, işlemede kullanılan mevzuatlara uygun olmalıdır. Tuz; sodyum klorit ve potasyum klorit baz bileşenleri şeklinde olmalıdır.

g) Organik ürünün içeriğinde bulunacak mikroorganizma preparatlarının genetik yapısı değiştirilmemiş olmalıdır.

h) Organik ürünün içeriğinde bulunacak zenginleştirme amacıyla kullanılan mineraller, vitaminler, aminoasitler organik tarım metoduyla üretilmiş olmalıdır.

ı) Organik ürünün içeriğinde bulunacak enzimlerin genetik yapısı değiştirilmemiş olmalıdır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Kontrol ve/veya Sertifikasyon Sisteminin İşleyişı

BİRİNCİ BÖLÜM

Kontrol Esasları

Kontrol Sisteminin Özellikleri

Madde 32 — Organik tarım, belli tekniklerle donanmış bir üretim disiplini. Organik üretimin özelliği, her aşamasının kontrollü olması ve ürünün sertifikalandırılmasıdır. Ürünün sertifikalandırılmasının anlamı, bu Yönetmelik hükümlerine tam olarak uyulmasının güvence altına alınmasıdır. Bu Yönetmelik hükümlerine göre, ürünün güvence altına alınmasındaki iki temel yöntem, kontrol ve sertifikasyondur. Kontrol ve sertifikasyon işlemi aynı kuruluş tarafından yapılabileceği gibi ayrı ayrı kuruluşlar tarafından da yapılabilir. Kontrol; organik tarımın, sözleşmeli tarım şeklinde yapılması itibarıyla üretimin başından sonuna kadar muntazam kayıtlar tutma, üretim sürecini gözlem altına alma, gözlem sonuçlarını rapor etme, ürünün organik niteliğini laboratuvar analizleri ile test etme ve denetlemelerdir.

Kontrol ve Denetleme Yetkisi

Madde 33 — Kontrol iki aşamadan oluşur. Bunlardan birincisi müteşebbis kontrolüdür. Komite bu yetkiyi kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşlarına devreder. İkincisi ise, kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun kontrolüdür. Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun kontrolü ve denetlenmesi yetkisi Komiteye aittir. Her iki kontrolün de güvenilirliği açısından Komite gerekli görür ise, kendisinin veya bir kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun yaptığı bir kontrolü, Tarım İl Müdürlüğü, Proje ve İstatistik Şube Müdürlüğünde çalışan organik tarım uzmanına, başka bir kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşuna, kontrolöre veya uygun göreceği uzman kişi veya kuruma yeniden kontrol ettirebilir veya denetleme yetkisi verebilir. Kontrol yetkisi verilen kuruluşlar veya kontrolörler yetkilerini başka bir kurum ve/veya kuruluşa veya kişiye devredemez.

İşletme ve Müteşebbis Kontrolü İçin Gerekli Bilgi ve Belgeler

Madde 34 — İşletme ve müteşebbis kontrolü için gerekli bilgi ve belgeler aşağıda belirtilmiştir.

a) Bakanlık tarafından bu Yönetmelik hükümlerine göre yetkilendirilen kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu, organik ürün üretiminin bu Yönetmeliğe uygunluğunu kontrol eden kuruluştur. Bitkisel ve hayvansal ürünler ile su ürünleri üretimi yapan, orman alanlarından ve doğadan ürün toplayan bütün işletmelere ait her türlü bilgi müteşebbisin sözleşmeli olduğu kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunca rapor edilir ve kayıt altına alınır. Elde edilen veriler ışığında bir kontrol planı hazırlanır. Kontrol planı aşağıdaki bilgileri içerir:

1) İşletmenin adı, adresi, kapasite bilgileri, hukuki durumuna ait bilgi ve belgeler, sözleşme tarihi, imzalanan sözleşme metni, organik tarıma geçişin başladığı tarih, organik tarıma geçişinden sözleşme tarihine kadar ki bütün geçmiş bilgiler,

2) İşletmede daha önce uygulanan üretim metodu,

3) İşletmenin ve işletme binalarının planları,

4) Arazi parselleri veya alana dair tüm plan ve krokiler,

5) İşletmenin mevcut makine ve ekipman donanımı,

6) İşletmenin konumu, kullanılan depoların tanımı ve amaca uygunluğu,

7) Üretim alanının ve depoların yollara ve endüstri bölgelerine uzaklığı.

b) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu, müteşebbise, organik tarıma geçiş ve üretim planları hazırlar. Bu planlar, aşağıdaki unsurları içermelidir:

1) Ürün münavebe planı,

2) Kullanılan gübre ile mücadele ilaçları ve maddelerine ait kayıt defterleri,

3) Toprak işleme aletleri envanteri, toprak işleme yöntem ve işlemleri planı,

4) İşletmenin malları, dışarıdan satın alınan malları içeren girdi alım ve satım defterleri,

5) Ürün çıkış planı , ürünün niteliği, miktarı, ambalajlama şekli ve materyali.

c) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu, kontrol ve organik tarıma geçiş planlarını hazırladığı işletmeleri derhal Tarım İlçe Müdürlüğüne ve bir ay içinde Komiteye bildirir.

d) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu, her işletme için bu Yönetmeliğin 3 nolu ekinde verilen çizelgeleri hazırlar ve yılda en az iki defa işletmeyi yerinde kontrol eder. Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu, bu Yönetmeliğin 8 nolu ekinde verilen, işletme yapısı, girdiler, çıktılar, toprak yapısı, son üç yılda kullanılan üretim metodu, kullanılan ilaçlar, gübreler ile ilgili bilgileri, bu çizelgelere işler ve müteşebbise imzalattırır. Kontrolörün yerinde yaptığı kontrolde müteşebbis hazır bulunur. Bu çizelgelerdeki bilgiler yıl sonunda, bir yıllık rapora dönüştürülerek 31 Ocak tarihine kadar kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu tarafından Komiteye bildirilir.

e) Orman alanlarından ve doğadan ürün toplanması durumunda, alana ait bütün tanımlamalar, resmi izinler ile alana yapılan tüm teknik müdahaleler, afetler, karantina tedbirleri gibi bilgiler kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunca rapor edilir.

Kontrol İşlemi

Madde 35 — Kontrol İşlemi, kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunca, organik ürünün üretiminin başlangıcından tüketiciye ulaşıncaya dek yapılan tüm işlemleri ve bu işlemleri gerçekleştiren her türlü müteşebbisin, her aşamada denetlenmesi, her işlemin belgelendirilmesi ve bu Yönetmelikte zorunlu kılınan her türlü doküman ve kaydın tutulması işlemidir. Kontrol işlemi, organik tarım metodunun en önemli ögesi olması bakımından kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunca düzenli olarak yapılmalıdır. Kontrol işlemi, yazılı belgeleri, planları, defterleri, raporları, kayıtları ve gözlemleri içermelidir.

Kontrol işlemi için tutulması gereken raporlar aşağıdaki gibidir.

a) Kontrol raporları: Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunca, bitkisel ve hayvansal ürünler ve su ürünleri ile girdi üretimi yapan, orman alanlarından ve doğadan ürün toplayan bütün işletmelerde kontrol işleminde aşağıdaki plan, defter, rapor ve kayıtlar tutulmalıdır:

1) Yatay plan,

2) Ürünün depoya giriş, çıkış raporları,

3) Üretim aşamalarının şematik ve rakamsal raporları,

4) Ambalajlama yapılan yer ve ambalajlama malzemesi raporları,

5) Ürün sevkiyat raporları,

6) Ürün akış kontrol diyagramı, üreticiden tüketiciye kadar her aşamanın kontrol edilmesi ve her aşamada organik ürünün takip çizelgesi,

7) Analiz raporları çizelgesi.

b) Ayrıntılı raporlar: Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunca, bitkisel ve hayvansal ürünler, su ürünleri üretimi yapan, orman alanlarından ve doğadan ürün toplayan bütün işletmelerde kontrol işleminde bazı ayrıntılı raporların tutulması gereklidir. Bu raporlar:

1) Organik ürünlerin diğer ürünlerden belirgin şekilde ayrılma raporları,

2) Organik ürünlerin diğer ürünlerden ayrı bir şekilde işleme raporları,

3) Tesisin temizliğinde kullanılan malzemenin cinsi,

4) Örneklerin alımı ve analizlerin yapılması ile ilgili ayrıntılı raporlar,

5) Kalıntı madde analiz raporu,

6) Konvansiyonel ve organik üretim programı hakkında ayrıntılı raporlar,

7) İçerik raporları.

c) Müteşebbisin, bu Yönetmelikte belirtilen hususlara uymasına ve her türlü kontrole izin vereceğine dair bir taahhütname vermesi zorunludur.

d) Kontrol işlemi haberli veya habersiz olarak yapılabilir.

e) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu, yılda en az bir defa tarımsal işletmenin üretim parselinin tam bir fiziki kontrolünü yapar.

f) Mütешеbbis, kontrol işlemleri için, üretim ve depolama üniteleri ile ilgili gerekli her türlü bilgiyi kontrol kuruluşuna vermek zorundadır.

İKİNCİ BÖLÜM

Sertifikasyon Esasları

Sertifikasyon Sisteminin Özellikleri

Madde 36 — Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu; organik tarım metodu kullanılarak elde edilmiş ve kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunca kontrol işlemine tabi tutulmuş mütешеbbis tarafından elde edilmiş ürünün organik nitelikte olup olmadığını tespit eden ve sertifikayla tescil eden kuruluştur. Sertifikasyon ise; bütün kontrol yöntemlerini uygulayarak elde edilen organik ürünün geldiği aşamanın belgelenmesidir. Hammadde halindeki organik ürüne "Organik Ürün Hammadde Sertifikası", işlenmiş ürüne "Organik İşlenmiş Ürün Sertifikası" verilir. Organik hammadde sertifikası olmayan ürün organik ürün olarak işlenemez. Belirtilen sertifikaların örnekleri bu Yönetmeliğin 4 nolu ekinde verildiği gibi düzenmelidir.

Sertifikasyon sisteminin özellikleri aşağıda belirtilmiştir.

a) Sertifikasyon, Komiteden bu yetkiyi almış özel, tüzel veya resmi, yerli ve/veya yabancı kuruluşlarınca yapılır. Sertifikasyon işlemi, kontrolü yapan kuruluşça da yapılabilir, ancak bu işlem için de Komiteden izin ve yetki alınmak zorundadır. Sertifika yetkisi verilen kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu yetkisini başka bir kurum veya kuruluşça devredemez.

b) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu bir sertifikasyon sistemi oluşturur ve Komiteye sunar. Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu, aynı zamanda kontrolü yapan kuruluş değil ise, sertifika düzenleyeceği işletmelere ait tüm kontrol bilgilerini ve raporları kontrolü yapan kuruluştan devralmalıdır. Kontrol kuruluşu bu bilgileri sertifikasyon kuruluşuna vermek zorundadır.

c) Sertifikasyon sistemi; kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun uyguladığı fiyat listesi, sertifika belgesi örneği, sertifika çeşitleri, test etme ve sorgulama metodu, analiz yöntemi ve kullandığı tüm teknikler ve dokümantasyon sistemi ile ilgili bilgileri kapsar.

Sertifikasyon Kuruluşunun Yeterliliği

Madde 37 — Sertifikasyon kuruluşunda aranacak özellikler aşağıda belirtilmiştir.

a) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu, bu Yönetmelik çerçevesinde belirtilmiş olan organik ürün özelliklerini çok iyi bilmeli ve ürünün bu özellikleri taşıyıp taşımadığını tespit edecek her türlü donanıma sahip olmalıdır.

b) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluğu, kontrol işlemlerinin bu Yönetmelikte belirtilen koşullara uygun olup olmadığını incelemek için yeterli teknik kadroya sahip olmalıdır.

Sertifikasyonun Esasları

Madde 38 — Sertifikasyonun esasları aşağıda belirtilmiştir.

a) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluğu, bu Yönetmelikte bahsedilen kriterlere ve tarafından yapılan işin hacmi, genişliği ve şekline göre uygun olan kendine özgü bir kalite sistemi geliştirir, bu kalite sistemini açıklayan bir el kitabı hazırlar ve kalite kriterlerini düzenler. Kitapta; işletme veya müteşebbisin ihlal ettiği durumlarda uygulanacak yaptırımlar açıkça belirtilir ve yaptırımların etkin olarak uygulanması sağlanır. Kalite sistemi aşağıda belirtilen konuları içermelidir:

- 1) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun kalite politikası,
- 2) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun resmi yapısının tanımlanması, sahiplerinin isimleri ve bağlı buldukları kuruluşla ilgili bütün bilgi ve referanslar, ulusal ve uluslararası akredizasyon bilgi ve belgeleri,
- 3) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunda çalışan personelin isimleri, meslekleri, deneyim ve referansları,
- 4) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun yetki ve sorumluluklarını gösteren personel sorumluluk şeması.

b) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluğu aşağıdaki prosedürleri tamamlar:

- 1) Yönetimin kontrolü ile ilgili merkezi ofislerince veya yerel olarak belirlenmiş olan politika ve prosedürler,
- 2) Dokümantasyonun ne şekilde tutulduğu ve nasıl kontrol edildiğini içeren iş yönetimi prosedürleri,
- 3) Kaliteyle ilgili esasları oluşturan faaliyet, fonksiyon, görev ve servisler ve buna bağlı olarak çalışan kişilerin sorumlulukları ve sorumluluklarının sınırları,
- 4) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun bu Yönetmelikte belirtilen niteliklere uygun personel seçimi, eğitimi ve personelin çalışma yöntemlerini içeren prosedürler,
- 5) Ulusal ve uluslararası standartlara uyulması ile ilgili veya aykırı olan durumların düzeltilmesi ve önlem alınması için hazırlanmış olan prosedürler,
- 6) Ürünlerin değerlendirilmesi ve sertifikasyon işlemi uygulanırken, sertifikasyon dokümanlarının düzenlenmesi, korunması veya iptal edilmesi koşulları ile ürünlerin sertifikasyonunda gerekli olan belgelerin uygulamalardaki kullanım şeklinin kontrol altında tutulmasını sağlayan prosedürler,

7) Şikayet, tartışma, ihlal ve uyuşmazlık durumlarında izlenecek politikalar ve bunlarla ilgili olan prosedürler,

8) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun, sertifikasyonun çeşitlendirmesi, yeniden dizaynı, ilave edilen özel koşulları, standartlar, ürün sahiplerinin ya da kuruluş bünyesinde meydana gelen yönetim değişiklikleri varsa bunlarla ilgili prosedürler.

c) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu; sertifikasyonda kalite sistemini belirli aralıklarla ele alarak bu sistemin yapısının bu Yönetmeliğe uygunluğunu sağlamalıdır.

Sertifikasyon Raporunun Düzenlenmesi

Madde 39 — Sertifikasyon raporu esasları aşağıda belirtilmiştir

a) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu, kalite sistemine göre yaptığı tüm test ve denetleme sonucunda organikliğini tespit ettiği ürüne bir sertifikasyon raporu hazırlar.

b) Ürünün geldiği aşamaya göre; hammadde, işlenmiş ürün, ithalat ve/veya ihracat sertifikası düzenler.

c) Sertifikada; sertifika tarihi, sertifika nosu, ürünün ismi, tür veya çeşidi, ürün kodu, ürünün özelliği, miktarı açıkça belirtilir.

d) Bu raporlar üçer aylık dönemler halinde Komiteye gönderilir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Kontrol ve/veya Sertifikasyon Kuruluşları

BİRİNCİ BÖLÜM

Kontrol ve/veya Sertifikasyon Kuruluşunun Çalışma Esasları, Çalışma İzni ve Yaptırımlar

Kontrol ve/veya Sertifikasyon Kuruluşunun Çalışma Esasları

Madde 40 — Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun çalışma esasları aşağıdaki gibidir.

a) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları; Komiteden çalışma yetkisi almak, çalışma yetki süreleri dolmadan en az 1 ay önce çalışma yetki sürelerinin uzatılması için başvuru yapmak ve çalışma izinlerinin uzatıldığını belgelemek zorundadırlar. Yukarıdaki

hususla dikkat etmeyen kuruluşun çalışma izni Komite tarafından yeni izin belgelerini alıncaya kadar durdurulur. Komite, kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşlarından; her türlü müteşebbise, ürüne, üretime, kontrol işlemine, kuruluşun kendisine, çalışanına ve menşesine dair her türlü bilgi ve belgeleri istediği zaman talep edebilir.

b) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları, bu Yönetmeliğin kontrol kriterlerini yerine getirebilecek yapısal özelliklere sahip olmalıdır.

c) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları, kontrol kriterlerini yerine getirebilmek için;

1) Kontrol planını hazırlar.

2) Bölgede, yerinde kontrol yapar.

3) Kontrol raporunu hazırlar.

d) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları, müteşebbislerin başvurularını Komiteye yıllık olarak iletmek zorundadır.

e) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları, geçen takvim yılında yapmış oldukları bir yıllık faaliyetleriyle ilgili; ürün, müteşebbis, sertifika, kontrol, üretim, ihracat, çalışan personel durumu, cezai işlemler gibi tüm bilgiler ile bu Yönetmeliğin 8 nolu ekinde verilen ve müteşebbisler tarafından tutulan ve bir nüshası kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları tarafından saklanan üretim faaliyetleri ile ilgili çizelgeleri, müteakip yılın en geç 31 Ocak tarihine kadar Komiteye bildirir. İçinde bulunulan yıla ait her türlü sözleşmeler ile üretici müteşebbisler listelerini en geç 31 Mart tarihine kadar, diğer müteşebbislerin listelerini ise, sözleşme tarihinden itibaren en geç 1 ay içinde Komiteye göndermek zorundadırlar.

f) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları yurt içinde ve dışında pazarlamaya konu olan her türlü organik ürün ambalajında ülkeyi simgeleyen logoyu kullanmak zorundadırlar. Logo kullanmayan kontrol ve/veya sertifika kuruluşları ve müteşebbise Komite tarafından organik üretimin önlenmesi de dahil, çeşitli şekillerde yaptırım uygulanır. Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları, organik ürün etiketlerini sözleşmeli oldukları her türlü müteşebbise de kullandırmakla yükümlüdürler.

g) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları tespit ettikleri her türlü aykırılıklar ile ilgili bilgi ve belgeleri, uygun gördükleri yaptırım işlemini de içeren bir raporu en geç on gün içinde Komiteye bildirirler. Uygun görülen yaptırımı, ancak Komite tarafından onaylandıktan sonra uygulamaya koyabilirler. Komite konu ile ilgili inceleme ve yeni belgeler isteme yetkisine sahiptir. Komitenin vereceği karar kesindir. Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları veya müteşebbisler herhangi bir nedenle sözleşmelerini feshederlerse, durum yine Komiteye on gün içinde bildirilmek zorundadır. Yaptırımı reddetme nedeniyle fesih söz konusuysa, yaptırım verilen müteşebbise ait tüm projeler ile ilgili tüm kontrol, sertifikasyon ile kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu tarafından, kendisi ile müteşebbis yazışmalarının örneklerini içeren dosya, komiteye on gün içinde iletilir.

Kontrol ve/veya Sertifikasyon Kuruluşlarında Aranılan Şartlar

Madde 41 — Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşlarında aranılan şartlar aşağıdaki gibidir.

- a) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları teknik ve idari bakımından görevini yerine getirebilecek imkanlara sahip olmalıdır. Komite, bu konuda gerekli incelemelerde bulunmak, tavsiye ve direktif verme yetkisine sahiptir. Bakanlık tarafından izin verilecek yerli veya yabancı kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun Türkiye bürosu temsilcisinin ve yardımcısının T.C. Vatandaşı olması zorunludur. Yerli ve yabancı kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşlarının Türkiye bürosunda veya şubelerinde çalışan T. C. Vatandaşı personel sayısı, toplam kontrolör ve diğer personel sayısının 2/3' ünden az olmamalıdır.
- b) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşlarının Türkiye temsilcisi tercihen Ziraat Mühendisi veya Veteriner Hekim olmalıdır. Organik tarım konusunda, daha önce çalıştıkları kurumlar ve mensubu olduğu oda veya dernekler tarafından verilmiş resmi hüviyeti olan belgelerle belgelenebilir asgari iki yıllık tecrübeye sahip bulunmalıdır.
- c) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşlarının kontrolörleri bu Yönetmeliğin 47 nci maddesindeki özellikleri taşımaları ve Türk Akreditasyon Kurumu kriterlerine, Avrupa Birliğinin kalite standardı olan EN 45011 standardına uygun olmalıdır.
- d) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu, sürekli irtibat sağlanabilecek her türlü alt yapıyı oluşturmalıdır. Büroda; iletişimi temin etmek amacıyla, bir T. C. Vatandaşı sekreter, telefon, faks, teleks gibi teknik iletişim aletleri mevcut olmalı, gerekli tüm bilgileri içeren evraklar, düzenli ulaştırılması ve değerlendirilmesi kolay bir şekilde muhafaza edilmelidir.
- e) Kontrol ve sertifikasyon aynı kuruluş tarafından yapılabilir, fakat ayrı ayrı izin verilir.
- f) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu, yöneticileri, ortakları, kontrolörleri ve çalışanları ile bunların birinci derece yakınları ticari olarak organik tarım faaliyetinde bulunamaz.
- g) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu, danışmanlık hizmeti veremez.
- h) Bir kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu yöneticileri, ortakları, kontrolörleri ve çalışanları, o kuruluş adına kodlandığından, başka bir kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunda herhangi bir görev alamazlar.
- ı) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşlarının kontrolörlerinin sayısı, kuruluşun proje sayısı ve kontrol edilecek alan için yeterli olmalıdır. Her arazide 90 kontrol günü için en az bir kontrolör istihdam edilmelidir. Sayı yeterliliği konusunda Komiteye her yıl Nisan ayı içerisinde yeniden başvurularak onay alınması zorunludur.

j) Yetiştirilmekte olan stajyer kontrolörler hakkındaki tüm bilgiler yıllık olarak Komiteye bildirilir. Stajyer kontrolörler tek başlarına kontrol yapamazlar. Kontrol raporu vermeye yetkili değildir.

Kontrol ve/veya Sertifikasyon Kuruluşunun Çalışma İzni İçin Başvuru Şekli

Madde 42 — Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun çalışma izni için yapılacak başvurunun esasları aşağıda belirtilmiştir.

a) Kontrol ve sertifikasyon olmak üzere iki konuda izin için başvuruda bulunulur. Bunun için, kontrol ve/veya sertifikasyon işi yapacaklar bir dilekçe ile Bakanlık Komiteye başvururlar. Bakanlıkça gerekli incelemeler yapılır ve dilekçenin verilmiş tarihinden itibaren 3 ay içinde müracaatçıya gerekli iznin verilip verilmeyeceğine dair cevap verilir. Bakanlıkça izin verilen kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları bu Yönetmelik çerçevesinde çalışmalarını sürdürürler.

b) Kontrol ve sertifikasyon işlemleri ayrı işlemler olup, farklı kuruluşlar tarafından yapılabilir. Yabancı menşeli kuruluşlara, uluslararası sertifikasyon kuruluşu olarak tanınması koşuluyla ve talep etmesi halinde ve Komite tarafından yapılan gerekli incelemeler sonucunda uygun bulunması durumunda, Bakanlık adına sertifika vermek için izin verilebilir.

c) Kontrol ve/veya sertifikasyon yapan kuruluşun aynı kuruluş olması, organik tarım koşullarına uyduğu sürece mümkün olur.

Çalışma İzni İçin İstenilen Koşullar ve Belgeler

Madde 43 — Çalışma izni için istenilen koşullar ve belgeler aşağıda belirtilmiştir.

a) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşlarının hukuki yapısını belirtir belgeler;

1) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu özel kuruluş ise, en az Limited Şirket olmalıdır.

2) Ticaret Sicil Gazetesinde yayınlanmış olmalıdır.

3) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu, yabancı bir kuruluşun Türkiye temsilciliği veya iribat bürosu ise; tüm yasal izin prosedürlerini tamamlamış olmalıdır.

b) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşlarının organik tarım konusundaki tecrübe ve yeterliğini gösteren Türk veya yabancı akreditasyon kurumlarından alınan belgeler.

c) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşlarının yer ve organizasyon tanımlamalarına dair belgeler. Bu belgeler şunlardır:

1) Adı, yeri, adresi ve var ise logosuna ait belgeler,

2) Kuruluş sahibi, ortakları, çalışanları, kontrolörlerine ait kimlik belgeleri,

- 3) Kuruluş sahibi, ortakları, çalışanları, kontrolörlerine ait eğitim belgeleri,
  - 4) Çalışanların görev tanımları ve sigorta belgeleri.
- d) Kuruluşun mali yapısına dair belgeler;
- 1) Sermaye yapısını gösteren belgeler,
  - 2) Vergi türü ve vergi numaralarını da içeren belgeler.
- e) Kuruluşun çalışma alanı ve çalışma sistemine dair bu Yönetmelikte belirtilen tüm belgeler.
- f) Kontrol ve/veya sertifikasyon yöntemlerini içeren belgeler.

Müteşebbislere Uygulanacak Yaptırımlar

Madde 44 — Müteşebbislere uygulanacak yaptırımlar aşağıda belirtilmiştir;

a) Müteşebbise yaptırımlar, kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları tarafından uygulanır. Müteşebbis hatalarında uygulanacak yaptırımlar için kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları, kuruluş aşamasında ve herhangi bir değişiklik durumunda uygulayacakları yaptırımları içeren bir kitapçık hazırlar ve Komiteye bildirir. Bu kitapçık Komite tarafından onaylanır. Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları yaptırımlarını Komitenin onayladığı bu kitapçığa göre uygulurlar. Yaptırımlar aşağıdaki maddelere göre uygulanır.

b) Müteşebbisler faaliyetleriyle ilgili düzenli kayıt tutmak zorundadırlar. Belgelerin düzensiz veya yanlış tutulması durumlarında, kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları eksiklik ve aksaklıkları müteşebbislere açık ve net olarak yazılı olarak bildirir ve müteşebbise düzeltilmesi için 1 ay süre tanır. Bunlara ilişkin bilgileri tespit edilen tarih itibarıyla 1 hafta içinde Komiteye rapor eder. Bu süre sonunda tekrar kontrol eder. Kontrol sonucunu Komiteye bildirir. Komite on gün içinde aksine bir görüş bildirmezse yaptırımını uygular.

c) Tarımsal işletmelerde, bu Yönetmelik eklerinde belirtilen, gübre ve toprak iyileştiriciler, bitki koruma ürünleri, bileşimindeki tarımsal olmayan maddeler, tarımsal orijinli ama organik olmayan bileşim maddeleri, organik üretim prensipleri haricinde bir uygulamaya rastlanması halinde, o parti üründe organik ürün etiketi kullanılmasına kesinlikle izin verilmez. Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları, aynı müteşebbisin hatalı uygulamalarının devam ettiğini saptaması halinde; müteşebbis organik üretime geçiş süresindeyse süresi uzatılır, bu süreyi tamamlamışsa tekrar geçiş süresine geçilir. Uzatılan geçiş süresi sonunda hataların bir veya birkaçını ısrarla sürdürdüğü tespit edilen üretici müteşebbisler hakkında Komite inceleme başlatır. İnceleme neticesinde, müteşebbisin hataya kasıtlı olarak devam ettiği tespit edildiğinde; Komite müteşebbisi organik üretim yapma faaliyetinden men eder. Men kararı yalnızca Komite tarafından verilir.

d) Depolama, işleme, paketlenme ve etiketlenme, markalama, hatalı reçete uygulama, damızlık hayvan, fide, fidan ve bitkisel ve hayvansal tüm üretim materyali kullanımında, bu Yönetmeliğe aykırı hareket etmek, pazarlama metotları prensiplerine uymama gibi durumlarda bu Yönetmeliğin 28 inci maddesinin (a) bendindeki hüküm uygulanır. Hataların devamı halinde işleyici veya pazarlamacı müteşebbisin organik üretimden men' i konusunda Komite inceleme başlatır. İnceleme neticesinde, müteşebbislerin hataya kasıtlı olarak devam ettikleri tespit edildiğinde, Komite müteşebbisi organik üretim yapma faaliyetinden men eder.

Çalışma İzninin Askıya Alınması veya İptali

Madde 45 — Çalışma izninin askıya alınması veya iptalinde uygulanacak esaslar aşağıda belirtilmiştir.

a) Yönetmeliğin kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları ile ilgili maddelerine aykırılık durumlarında, Komite tarafından yapılacak inceleme sonucunda uyarı cezası verilir. Gerekli durumlarda Komite yerinde kontroller yapar ve belgeleri inceler. Bu inceleme esnasında kuruluşun kontrol ve/veya sertifikasyon iznini askıya alabilir. 2 kez uyarı cezası alması halinde kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun çalışma izni Komite tarafından iptal edilir.

b) Sözleşmeli olduğu müteşebbislere karşı hatalı uygulamalar yapması durumunda, gerekli inceleme yapıldıktan sonra bir önceki bentteki hükümler uygulanır.

Şube Açma

Madde 46 — Şube açılmasındaki esaslar aşağıda belirtilmiştir.

a) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları gerekli gördükleri durumlarda şubeler açabilir ve bunlar vasıtasıyla da faaliyet gösterebilirler.

b) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşlarının açacakları şube sayısında sınırlama yoktur.

c) Her şube için 42 nci maddenin (a) ve (b) bentleri hükümlerine uyulmalıdır.

d) Her şubede en az bir kontrolör ve bir stajyer kontrolör bulunmalıdır. Bu sayı şube iş hacmine göre, komite tarafından artırılabilir ve kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşuna bildirilir.

e) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları şubenin yaptığı tüm işlemlerden sorumludur.

Kontrolörde Aranılacak Şartlar, Görev, Yetki, Çalışma Şekil ve Esasları

Madde 47 — Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşlarında çalışan kontrolörde aranılacak şartlar, görev, yetki, çalışma şekil ve esasları aşağıdaki gibidir.

5) Ürün sevkiyat raporları,

6) Ürün akış kontrol diyagramı, üreticiden tüketiciye kadar her aşamanın kontrol edilmesi ve her aşamada organik ürünün takip çizelgesi,

7) Analiz raporları çizelgesi.

b) Ayrıntılı raporlar: Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunca, bitkisel ve hayvansal ürünler, su ürünleri üretimi yapan, orman alanlarından ve doğadan ürün toplayan bütün işletmelerde kontrol işleminde bazı ayrıntılı raporların tutulması gereklidir. Bu raporlar:

1) Organik ürünlerin diğer ürünlerden belirgin şekilde ayrılma raporları,

2) Organik ürünlerin diğer ürünlerden ayrı bir şekilde işlenme raporları,

3) Tesisin temizliğinde kullanılan malzemenin cinsi,

4) Örneklerin alımı ve analizlerin yapılması ile ilgili ayrıntılı raporlar,

5) Kalıntı madde analiz raporu,

6) Konvansiyonel ve organik üretim programı hakkında ayrıntılı raporlar,

7) İçerik raporları.

c) Müteşebbisin, bu Yönetmelikte belirtilen hususlara uymasına ve her türlü kontrole izin vereceğine dair bir taahhütname vermesi zorunludur.

d) Kontrol işlemi haberli veya habersiz olarak yapılabilir.

e) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu, yılda en az bir defa tarımsal işletmenin üretim parselinin tam bir fiziki kontrolünü yapar.

f) Müteşebbis, kontrol işlemi için, üretim ve depolama üniteleri ile ilgili gerekli her türlü bilgiyi kontrol kuruluşuna vermek zorundadır.

İKİNCİ BÖLÜM

Sertifikasyon Esasları

Sertifikasyon Sisteminin Özellikleri

Madde 36 — Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu; organik tarım metodu kullanılarak elde edilmiş ve kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunca kontrol işlemine tabi tutulmuş müteşebbis tarafından elde edilmiş ürünün organik nitelikte olup olmadığını tespit eden ve sertifikayla tescil eden kuruluştur. Sertifikasyon ise; bütün kontrol yöntemlerini uygulayarak elde edilen organik ürünün geldiği aşamanın belgelenmesidir. Hammadde

halindeki organik ürüne "Organik Ürün Hammadde Sertifikası", işlenmiş ürüne " Organik İşlenmiş Ürün Sertifikası" verilir. Organik hammadde sertifikası olmayan ürün organik ürün olarak işlenemez. Belirtilen sertifikaların örnekleri bu Yönetmeliğin 4 nolu ekinde verildiği gibi düzenmelidir.

Sertifikasyon sisteminin özellikleri aşağıda belirtilmiştir.

a) Sertifikasyon, Komiteden bu yetkiyi almış özel, tüzel veya resmi, yerli ve/ veya yabancı kuruluşlarınca yapılır. Sertifikasyon işlemi, kontrolü yapan kuruluşça da yapılabilir, ancak bu işlem için de Komiteden izin ve yetki alınmak zorundadır. Sertifika yetkisi verilen kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu yetkisini başka bir kurum veya kuruluşa devredemez.

b) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu bir sertifikasyon sistemi oluşturur ve Komiteye sunar. Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu, aynı zamanda kontrolü yapan kuruluş değil ise, sertifika düzenleyeceği işletmelere ait tüm kontrol bilgilerini ve raporları kontrolü yapan kuruluştan devralmalıdır. Kontrol kuruluşu bu bilgileri sertifikasyon kuruluşuna vermek zorundadır.

c) Sertifikasyon sistemi; kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun uyguladığı fiyat listesi, sertifika belgesi örneği, sertifika çeşitleri, test etme ve sorgulama metodu, analiz yöntemi ve kullandığı tüm teknikler ve dokümantasyon sistemi ile ilgili bilgileri kapsar.

Sertifikasyon Kuruluşunun Yeterliliği

Madde 37 — Sertifikasyon kuruluşunda aranacak özellikler aşağıda belirtilmiştir.

a) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu, bu Yönetmelik çerçevesinde belirtilmiş olan organik ürün özelliklerini çok iyi bilmeli ve ürünün bu özellikleri taşıyıp taşımadığını tespit edecek her türlü donanıma sahip olmalıdır.

b) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu, kontrol işlemlerinin bu Yönetmelikte belirtilen koşullara uygun olup olmadığını incelemek için yeterli teknik kadroya sahip olmalıdır.

Sertifikasyonun Esasları

Madde 38 — Sertifikasyonun esasları aşağıda belirtilmiştir.

a) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu, bu Yönetmelikte bahsedilen kriterlere ve tarafından yapılan işin hacmi, genişliği ve şekline göre uygun olan kendine özgü bir kalite sistemi geliştirir, bu kalite sistemini açıklayan bir el kitabı hazırlar ve kalite kriterlerini düzenler. Kitapta; işletme veya müteşebbisin ihlal ettiği durumlarda uygulanacak yaptırımlar açıkça belirtilir ve yaptırımların etkin olarak uygulanması sağlanır. Kalite sistemi aşağıda belirtilen konuları içermelidir:

1) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun kalite politikası,

2) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun resmi yapısının tanımlanması, sahiplerinin isimleri ve bağlı oldukları kuruluşla ilgili bütün bilgi ve referanslar, ulusal ve uluslararası akredizasyon bilgi ve belgeleri,

3) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunda çalışan personelin isimleri, meslekleri, deneyim ve referansları,

4) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun yetki ve sorumluluklarını gösteren personel sorumluluk şeması.

b) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu aşağıdaki prosedürleri tamamlar:

1) Yönetimin kontrolü ile ilgili merkezi ofislerince veya yerel olarak belirlenmiş olan politika ve prosedürler,

2) Dokümantasyonun ne şekilde tutulduğu ve nasıl kontrol edildiğini içeren iş yönetimi prosedürleri,

3) Kaliteyle ilgili esasları oluşturan faaliyet, fonksiyon, görev ve servisler ve buna bağlı olarak çalışan kişilerin sorumlulukları ve sorumluluklarının sınırları,

4) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun bu Yönetmelikte belirtilen niteliklere uygun personel seçimi, eğitimi ve personelin çalışma yöntemlerini içeren prosedürler,

5) Ulusal ve uluslararası standartlara uyulması ile ilgili veya aykırı olan durumların düzeltilmesi ve önlem alınması için hazırlanmış olan prosedürler,

6) Ürünlerin değerlendirilmesi ve sertifikasyon işlemi uygulanırken, sertifikasyon dokümanlarının düzenlenmesi, korunması veya iptal edilmesi koşulları ile ürünlerin sertifikasyonunda gerekli olan belgelerin uygulamalardaki kullanım şeklinin kontrol altında tutulmasını sağlayan prosedürler,

7) Şikayet, tartışma, ihlal ve uyuşmazlık durumlarında izlenecek politikalar ve bunlarla ilgili olan prosedürler,

8) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun, sertifikasyonun çeşitlendirmesi, yeniden dizaynı, ilave edilen özel koşulları, standartlar, ürün sahiplerinin ya da kuruluş bünyesinde meydana gelen yönetim değişiklikleri varsa bunlarla ilgili prosedürler.

c) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu; sertifikasyonda kalite sistemini belirli aralıklarla ele alarak bu sistemin yapısının bu Yönetmeliğe uygunluğunu sağlamalıdır.

Sertifikasyon Raporunun Düzenlenmesi

Madde 39 — Sertifikasyon raporu esasları aşağıda belirtilmiştir

a) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu, kalite sistemine göre yaptığı tüm test ve denetleme sonucunda organikliğini tespit ettiği ürüne bir sertifikasyon raporu hazırlar.

b) Ürünün geldiği aşamaya göre; hammadde, işlenmiş ürün, ithalat ve/veya ihracat sertifikası düzenler.

c) Sertifikada; sertifika tarihi, sertifika nosu, ürünün ismi, tür veya çeşidi, ürün kodu, ürünün özelliği, miktarı açıkça belirtilir.

d) Bu raporlar üçer aylık dönemler halinde Komiteye gönderilir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Kontrol ve/veya Sertifikasyon Kuruluşları

BİRİNCİ BÖLÜM

Kontrol ve/veya Sertifikasyon Kuruluşunun Çalışma Esasları, Çalışma İzni ve Yaptırımlar

Kontrol ve/veya Sertifikasyon Kuruluşunun Çalışma Esasları

Madde 40 — Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun çalışma esasları aşağıdaki gibidir.

a) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları; Komiteden çalışma yetkisi almak, çalışma yetki süreleri dolmadan en az 1 ay önce çalışma yetki sürelerinin uzatılması için başvuru yapmak ve çalışma izinlerinin uzatıldığını belgelemek zorundadırlar. Yukarıdaki hususa dikkat etmeyen kuruluşun çalışma izni Komite tarafından yeni izin belgelerini alıncaya kadar durdurulur. Komite, kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşlarından; her türlü müteşebbise, ürüne, üretime, kontrol işlemine, kuruluşun kendisine, çalışanına ve menşesine dair her türlü bilgi ve belgeleri istediği zaman talep edebilir.

b) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları, bu Yönetmeliğin kontrol kriterlerini yerine getirebilecek yapısal özelliklere sahip olmalıdır.

c) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları, kontrol kriterlerini yerine getirebilmek için;

1) Kontrol planını hazırlar.

2) Bölgede, yerinde kontrol yapar.

3) Kontrol raporunu hazırlar.

d) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları, müteşebbislerin başvurularını Komiteye yıllık olarak iletmek zorundadır.

e) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları, geçen takvim yılında yapmış oldukları bir yıllık faaliyetleriyle ilgili; ürün, müteşebbis, sertifika, kontrol, üretim, ihracat, çalışan personel durumu, cezai işlemler gibi tüm bilgiler ile bu Yönetmeliğin 8 nolu ekinde verilen ve müteşebbisler tarafından tutulan ve bir nüshası kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları tarafından saklanan üretim faaliyetleri ile ilgili çizelgeleri, müteakip yılın en geç 31 Ocak tarihine kadar Komiteye bildirir. İçinde bulunulan yıla ait her türlü sözleşmeler ile üretici müteşebbisler listelerini en geç 31 Mart tarihine kadar, diğer müteşebbislerin listelerini ise, sözleşme tarihinden itibaren en geç 1 ay içinde Komiteye göndermek zorundadırlar.

f) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları yurt içinde ve dışında pazarlamaya konu olan her türlü organik ürün ambalajında ülkeyi simgeleyen logoyu kullanmak zorundadırlar. Logo kullanmayan kontrol ve/veya sertifika kuruluşları ve müteşebbise Komite tarafından organik üretimin önlenmesi de dahil, çeşitli şekillerde yaptırım uygulanır. Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları, organik ürün etiketlerini sözleşmeli oldukları her türlü müteşebbise de kullandırmakla yükümlüdürler.

g) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları tespit ettikleri her türlü aykırılıklar ile ilgili bilgi ve belgeleri, uygun gördükleri yaptırım işlemini de içeren bir raporu en geç on gün içinde Komiteye bildirirler. Uygun görülen yaptırımı, ancak Komite tarafından onaylandıktan sonra uygulamaya koyabilirler. Komite konu ile ilgili inceleme ve yeni belgeler isteme yetkisine sahiptir. Komitenin vereceği karar kesindir. Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları veya müteşebbisler herhangi bir nedenle sözleşmelerini feshederlerse, durum yine Komiteye on gün içinde bildirilmek zorundadır. Yaptırımı reddetme nedeniyle fesih söz konusuysa, yaptırım verilen müteşebbise ait tüm projeler ile ilgili tüm kontrol, sertifikasyon ile kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu tarafından, kendisi ile müteşebbis yazışmalarının örneklerini içeren dosya, komiteye on gün içinde iletilir.

Kontrol ve/veya Sertifikasyon Kuruluşlarında Aranılan Şartlar

Madde 41 — Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşlarında aranılan şartlar aşağıdaki gibidir.

a) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları teknik ve idari bakımından görevini yerine getirebilecek imkanlara sahip olmalıdır. Komite, bu konuda gerekli incelemelerde bulunmak, tavsiye ve direktif verme yetkisine sahiptir. Bakanlık tarafından izin verilecek yerli veya yabancı kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun Türkiye bürosu temsilcisinin ve yardımcısının T.C. Vatandaşı olması zorunludur. Yerli ve yabancı kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşlarının Türkiye bürosunda veya şubelerinde çalışan T. C. Vatandaşı personel sayısı, toplam kontrolör ve diğer personel sayısının 2/3' ünden az olmamalıdır.

b) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşlarının Türkiye temsilcisi tercihen Ziraat Mühendisi veya Veteriner Hekim olmalıdır. Organik tarım konusunda, daha önce

çalıştıkları kurumlar ve mensubu olduğu oda veya dernekler tarafından verilmiş resmi hüviyeti olan belgelerle belgelenebilir asgari iki yıllık tecrübeye sahip bulunmalıdır.

c) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşlarının kontrolörleri bu Yönetmeliğin 47 nci maddesindeki özellikleri taşımaları ve Türk Akreditasyon Kurumu kriterlerine, Avrupa Birliğinin kalite standardı olan EN 45011 standardına uygun olmalıdır.

d) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu, sürekli irtibat sağlanabilecek her türlü alt yapıyı oluşturmalarıdır. Büroda; iletişimi temin etmek amacıyla, bir T. C. Vatandaşı sekreter, telefon, faks, teleks gibi teknik iletişim aletleri mevcut olmalı, gerekli tüm bilgileri içeren evraklar, düzenli ulaştırılması ve değerlendirilmesi kolay bir şekilde muhafaza edilmelidir.

e) Kontrol ve sertifikasyon aynı kuruluş tarafından yapılabilir, fakat ayrı ayrı izin verilir.

f) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu, yöneticileri, ortakları, kontrolörleri ve çalışanları ile bunların birinci derece yakınları ticari olarak organik tarım faaliyetinde bulunamaz.

g) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu, danışmanlık hizmeti veremez.

h) Bir kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu yöneticileri, ortakları, kontrolörleri ve çalışanları, o kuruluş adına kodlandığından, başka bir kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunda herhangi bir görev alamazlar.

ı) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşlarının kontrolörlerinin sayısı, kuruluşun proje sayısı ve kontrol edilecek alan için yeterli olmalıdır. Her arazide 90 kontrol günü için en az bir kontrolör istihdam edilmelidir. Sayı yeterliliği konusunda Komiteye her yıl Nisan ayı içerisinde yeniden başvurularak onay alınması zorunludur.

j) Yetiştirilmekte olan stajyer kontrolörler hakkındaki tüm bilgiler yıllık olarak Komiteye bildirilir. Stajyer kontrolörler tek başlarına kontrol yapamazlar. Kontrol raporu vermeye yetkili değildirler.

Kontrol ve/veya Sertifikasyon Kuruluşunun Çalışma İzni İçin Başvuru Şekli

Madde 42 — Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun çalışma izni için yapılacak başvurunun esasları aşağıda belirtilmiştir.

a) Kontrol ve sertifikasyon olmak üzere iki konuda izin için başvuruda bulunulur. Bunun için, kontrol ve/veya sertifikasyon işi yapacaklar bir dilekçe ile Bakanlık Komiteye başvururlar. Bakanlıkça gerekli incelemeler yapılır ve dilekçenin verilmiş tarihinden itibaren 3 ay içinde müracaatçıya gerekli iznin verilip verilmeyeceğine dair cevap verilir. Bakanlıkça izin verilen kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları bu Yönetmelik çerçevesinde çalışmalarını sürdürürler.

b) Kontrol ve sertifikasyon işlemleri ayrı işlemler olup, farklı kuruluşlar tarafından yapılabilir. Yabancı menşeli kuruluşlara, uluslararası sertifikasyon kuruluşu olarak

tanınması koşuluyla ve talep etmesi halinde ve Komite tarafından yapılan gerekli incelemeler sonucunda uygun bulunması durumunda, Bakanlık adına sertifika vermek için izin verilebilir.

c) Kontrol ve/veya sertifikasyon yapan kuruluşun aynı kuruluş olması, organik tarım koşullarına uyduğu sürece mümkün olur.

Çalışma İzni İçin İstenilen Koşullar ve Belgeler

Madde 43 — Çalışma izni için istenilen koşullar ve belgeler aşağıda belirtilmiştir.

a) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşlarının hukuki yapısını belirtir belgeler;

1) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu özel kuruluş ise, en az Limited Şirket olmalıdır.

2) Ticaret Sicil Gazetesinde yayınlanmış olmalıdır.

3) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu, yabancı bir kuruluşun Türkiye temsilciliği veya irtibat bürosu ise; tüm yasal izin prosedürlerini tamamlamış olmalıdır.

b) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşlarının organik tarım konusundaki tecrübe ve yeterliğini gösteren Türk veya yabancı akreditasyon kurumlarından alınan belgeler.

c) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşlarının yer ve organizasyon tanımlamalarına dair belgeler. Bu belgeler şunlardır:

1) Adı, yeri, adresi ve var ise logosuna ait belgeler,

2) Kuruluş sahibi, ortakları, çalışanları, kontrolörlerine ait kimlik belgeleri,

3) Kuruluş sahibi, ortakları, çalışanları, kontrolörlerine ait eğitim belgeleri,

4) Çalışanların görev tanımları ve sigorta belgeleri.

d) Kuruluşun mali yapısına dair belgeler;

1) Sermaye yapısını gösteren belgeler,

2) Vergi türü ve vergi numaralarını da içeren belgeler.

e) Kuruluşun çalışma alanı ve çalışma sistemine dair bu Yönetmelikte belirtilen tüm belgeler.

f) Kontrol ve/veya sertifikasyon yöntemlerini içeren belgeler.

Müteşebbislere Uygulanacak Yaptırımlar

Madde 44 — Müteşebbislere uygulanacak yaptırımlar aşağıda belirtilmiştir;

a) Mteebbise yaptırımlar, kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları tarafından uygulanır. Mteebbis hatalarında uygulanacak yaptırımlar için kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları, kurulu aşamasında ve herhangi bir değişiklik durumunda uygulayacakları yaptırımları içeren bir kitapçık hazırlar ve Komiteye bildirir. Bu kitapçık Komite tarafından onaylanır. Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları yaptırımlarını Komitenin onayladığı bu kitapçığa göre uygulurlar. Yaptırımlar aşağıdaki maddelere göre uygulanır.

b) Mteebbisler faaliyetleriyle ilgili düzenli kayıt tutmak zorundadırlar. Belgelerin düzensiz veya yanlış tutulması durumlarında, kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları eksiklik ve aksaklıkları mteebbislere açık ve net olarak yazılı olarak bildirir ve mteebbise düzeltilmesi için 1 ay süre tanır. Bunlara ilişkin bilgileri tespit edilen tarih itibariyle 1 hafta içinde Komiteye rapor eder. Bu süre sonunda tekrar kontrol eder. Kontrol sonucunu Komiteye bildirir. Komite on gün içinde aksine bir görüş bildirmezse yaptırımı uygular.

c) Tarımsal işletmelerde, bu Yönetmelik eklerinde belirtilen, gübre ve toprak iyiletiriciler, bitki koruma ürünleri, bileşimindeki tarımsal olmayan maddeler, tarımsal orijinli ama organik olmayan bileşim maddeleri, organik üretim prensipleri haricinde bir uygulamaya rastlanması halinde, o parti üründe organik ürün etiketi kullanılmasına kesinlikle izin verilmez. Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları, aynı mteebbisin hatalı uygulamalarının devam ettiğini saptaması halinde; müteşebbis organik üretime geçiş sresindeyse süresi uzatılır, bu süreyi tamamlamısa tekrar geçiş süresine geçirilir. Uzatılan geçiş süresi sonunda hataların bir veya birkaçını ısrarla sürdürdüğü tespit edilen üretici mteebbisler hakkında Komite inceleme başlatır. İnceleme neticesinde, mteebbisin hataya kasıtlı olarak devam ettiği tespit edildiğinde; Komite mteebbisi organik üretim yapma faaliyetinden men eder. Men kararı yalnızca Komite tarafından verilir.

d) Depolama, işleme, paketleme ve etiketleme, markalama, hatalı reçete uygulama, damızlık hayvan, fide, fidan ve bitkisel ve hayvansal tüm üretim materyali kullanımında, bu Yönetmeliğe aykırı hareket etmek, pazarlama metotları prensiplerine uymama gibi durumlarda bu Yönetmeliğin 28 inci maddesinin (a) bendindeki hüküm uygulanır. Hataların devamı halinde ileyici veya pazarlamacı mteebbisin organik üretimden men' i konusunda Komite inceleme başlatır. İnceleme neticesinde, mteebbislerin hataya kasıtlı olarak devam ettikleri tespit edildiğinde, Komite mteebbisi organik üretim yapma faaliyetinden men eder.

Çalışma İzninin Askıya Alınması veya İptali

Madde 45 — alıma izninin askıya alınması veya iptalinde uygulanacak esaslar aşağıda belirtilmiştir.

a) Yönetmeliğin kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları ile ilgili maddelerine aykırılık durumlarında, Komite tarafından yapılacak inceleme sonucunda uyarı cezası verilir. Gerekli durumlarda Komite yerinde kontroller yapar ve belgeleri inceler. Bu inceleme esnasında kuruluşun kontrol ve/veya sertifikasyon iznini askıya alabilir. 2 kez uyarı

cezası alması halinde kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun çalışma izni Komite tarafından iptal edilir.

b) Sözleşmeli olduğu müteşebbislere karşı hatalı uygulamalar yapması durumunda, gerekli inceleme yapıldıktan sonra bir önceki bentteki hükümler uygulanır.

Şube Açma

Madde 46 — Şube açılmasındaki esaslar aşağıda belirtilmiştir.

a) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları gerekli gördükleri durumlarda şubeler açabilir ve bunlar vasıtasıyla da faaliyet gösterebilirler.

b) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşlarının açacakları şube sayısında sınırlama yoktur.

c) Her şube için 42 nci maddenin (a) ve (b) bentleri hükümlerine uyulmalıdır.

d) Her şubede en az bir kontrolör ve bir stajyer kontrolör bulunmalıdır. Bu sayı şube iş hacmine göre, komite tarafından artırılabilir ve kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşuna bildirilir.

e) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları şubenin yaptığı tüm işlemlerden sorumludur.

Kontrolörde Aranılacak Şartlar, Görev, Yetki, Çalışma Şekil ve Esasları

Madde 47 — Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşlarında çalışan kontrolörde aranılacak şartlar, görev, yetki, çalışma şekil ve esasları aşağıdaki gibidir.

a) Aranılacak şartlar;

1) Kuruluşun faaliyet alanı ile ilgili olarak, Komite tarafından belirlenen en az dört yıllık bir yüksek okuldan mezun olmak.

2) Organik tarım konusunda bir yıllık tecrübesi olduğunu gösterir resmi bir belgeye sahip olmak.

b) Yetki;

1) Lisans aldıkları mesleklerle ilgili oda, baro, birlik gibi kurumların görev ve yetki tüzüklerine uygun olarak ve bunlara üye olmak koşuluyla lisans eğitimlerinin alanlarında kontrol hizmeti verebilirler.

2) Yalnız bir kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunda çalışabilir, aynı zamanda birden fazla kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunda görev alamazlar.

3) Çalışma yetkisi Komite tarafından belirlenecek kontrol alanıyla sınırlıdır.

c) Çalışma şekil ve esasları;

1) Komiteden alınacak yetki belgesiyle çalışanlar. Kontrolöre, Bakanlıkça, bu yetkiyi gösteren bir kimlik belgesi düzenlenir.

2) Yaptıkları kontrolle ilgili rapor tutmak, bu raporları imzalamak ve kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşuna kontrolü takip eden on gün içinde teslim etmek zorundadır.

3) Kontrol bedeli olarak alacakları ücretler, hizmet verecekleri kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşları ile yapacakları sözleşmelerle belirlenir.

4) Kontrol elemanının oturduğu yer, kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu veya şubesi ile aynı kentte olmak zorundadır.

5) Komite, kontrolörün yetersizliğini tespit ettiğinde kontrolör belgesini geçici veya süresiz olarak iptal edebilir.

Kontrol ve Sertifikasyon Ücreti

Madde 48 — Kontrol ve sertifikasyon ücretinin esasları aşağıda belirtilmiştir.

a) Kontrol ücreti; kontrol elemanlarının günlük minimum ücretini, otel, yemek ve yol parası dahil seyahat giderlerini ve analiz giderlerini içerir. Bu ücret kontrol kuruluşu ile müteşebbis arasında yapılan kontratla belirlenir. Kontrol elemanının bir günlük minimum ücreti ise Bakanlık bünyesinde organik tarımdan sorumlu organ olan Komite tarafından konuyla ilgili kuruluşlarında görüşü ve fiyat teklifleri alınarak yıllık olarak belirlenir. Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu kontrolünde Komite üyesi veya Komite tarafından görevlendirilen Bakanlık kontrolörünün de kontrolde bulunmasını gerekli görürse, Komiteye yazılı olarak başvurur ve oluşacak harcırahını yukarıda belirtilen esaslara göre karşılar.

b) Sertifikasyon ücreti; sertifikayı veren kuruluş lisans hakkının kullandırılmasından doğacak ücretten ibaret olup, bu ilgili kuruluş tarafından saptanarak her yıl 31 Ocak tarihine kadar Komiteye bildirilir.

BEŞİNCİ KISIM

Komiteler

BİRİNCİ BÖLÜM

Organik Tarım Komitesi

Organik Tarım Komitesinin Oluşumu, Görevleri ve Çalışma Şekil ve Esasları

Madde 49 — Organik Tarım Komitesinin oluşumu, görevleri ve çalışma şekil ve esasları aşağıda belirtilmiştir.

a) Komitenin oluşumu; Bakanlık Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığında; Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü, Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğü ve Dış İlişkiler ve Avrupa Topluluğu Koordinasyon Dairesi Başkanlığından konu uzmanı teknik görevliler veya kuruluşları tarafından görevlendirilecek elemanlardan oluşur. Komite başkanlığı ve sekreteryası, Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu tarafından yürütülür.

b) Komitenin görevleri;

1) Bu Yönetmelik hükümlerini uygulamak.

2) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşlarına çalışma izni vermek, kurallara uyulmadığı tespit edildiğinde izni iptal etmek veya geçici süreyle durdurmak.

3) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşlarını, kontrolörleri, stajyerleri ve müteşebbisleri kodlamak ve kimliklendirmek.

4) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşlarını, kontrolörleri, stajyer kontrolörleri ve müteşebbisleri denetlemek.

5) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşlarını, kontrolörleri, stajyerleri ve müteşebbisleri bu Yönetmelik hükümlerine uyulmadığı durumlarda uyarmak ve gerektiği durumlarda yaptırım uygulamak.

6) Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşlarını, kontrolörleri, stajyerleri, müteşebbisleri bu Yönetmelik hükümlerine uyulmadığı durumlarda organik tarımdan men etmek.

7) Türkiye’de organik tarımının yaygınlaştırılması, geliştirilmesi, tanıtılması konularında çalışmalar yapmak, organik tarımda haksız rekabetin takipçisi olmak, bu Yönetmeliğe aykırı olan ve ülkenin menfaatlerinin zedelendiği her konuda yasal işlemler için başvurular yapmak.

8) Gerekli görüldüğü durumlarda Organik Tarım Ulusal Yönlendirme Komitesi, Organik Tarım Ulusal Ticaret Komitesi ve Organik Tarım Proje ve Araştırmaları Ulusal Komitesinin görüşlerine baş vurmak ve bu komitelerin toplanmasını temin etmek.

9) Sivil toplum örgütleri ile mesleki ilişkiler kurmak ve gereken durumlarda işbirliği yapmak, ülkenin organik tarımının yaygınlaştırılması, geliştirilmesi, tanıtılması konularında, üniversite, enstitü, araştırma, basın kuruluşları ve ilgili diğer resmi veya özel kuruluşlarla işbirliği yaparak; araştırma, proje ve eğitim yaptırmak.

10) Organik tarım konusunda seminer, sempozyum, toplantı, kongre ve fuarların düzenlenmesini sağlamak.

11) Diğer ülkelerdeki, özellikle AB Ülkeleri Organik Tarım Yönetmeliğindeki değişiklikleri izleyerek bu konudaki uyumun sağlanması için bu Yönetmelikte değişiklik yapmak.

12) Uluslararası organik tarım kuruluşlarıyla işbirliğine gitmek.

13) Organik tarım konusundaki uluslararası seminer, sempozyum, toplantı, kongre ve fuarları izlemek.

c) Komite, olağan olarak her ayın ilk Perşembe günü toplanır. Olağanüstü durumlarda sekreteryaya tarafından toplantıya çağrılır.

d) Komite kararlarını oy çokluğuyla alır. Kararlar bağlayıcıdır.

e) Raportörlük, Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı temsilcilerinden seçilen sekreter üye tarafından yürütülür.

f) Kararlar, toplantı tarihinden itibaren on gün içinde tüm üyeler tarafından imzalanır, makam onayına sunulur ve makam onayı tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

İKİNCİ BÖLÜM

Organik Tarım Ulusal Yönlendirme Komitesi

Organik Tarım Ulusal Yönlendirme Komitesinin Oluşumu, Görevleri ve Çalışma Şekil ve Esasları

Madde 50 — Organik Tarım Ulusal Yönlendirme Komitesinin oluşumu, görevleri ve çalışma şekil ve esasları aşağıda belirtilmiştir;

a) Organik Tarım Ulusal Yönlendirme Komitesi; Bakanlık Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanı başkanlığında, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı, Gümrük Müsteşarlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Orman Bakanlığı, Çevre Bakanlığı, İhracatı Geliştirme Etüt Merkezi, Türk Ziraat Mühendisleri Odası, Veteriner Hekimler Konseyi, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Türk Ziraat Yüksek Mühendisleri Birliği Derneği, Türkiye Ziraat Odaları Birliği, İhracatçı Birlikleri, sivil toplum örgütleri ile Komitenin toplantı gündemleriyle ilgili görüşlerinin alınmasında yarar gördüğü kurum ve kuruluşların temsilcilerinden oluşur.

b) Organik Tarım Ulusal Yönlendirme Komitesi, organik tarımın uygulanması ve geliştirilmesi ile ilgili stratejileri belirler.

c) Olağan olarak yılda iki kez toplanır. Olağanüstü durumlarda sekreteryaya tarafından toplantıya çağrılır.

d) Kararlar oy çokluğuyla alınır ve tavsiye niteliğindedir.

e) Raportörlük, sekreter üye tarafından yürütülür.

f) Kararlar, toplantı tarihinden itibaren 10 gün içinde tüm üyeler tarafından imzalanır. Karar imzalandıktan sonra 20 gün içerisinde Komiteye iletilir. Komite, müteakip ilk toplantısında kararlarla ilgili değerlendirmeyi yapar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Organik Tarım Ulusal Ticaret Komitesi

Organik Tarım Ulusal Ticaret Komitesinin Oluşumu, Görevleri ve Çalışma Şekil ve Esasları

Madde 51 — Organik Tarım Ulusal Ticaret Komitesi oluşumu, görevleri ve çalışma şekil ve esasları aşağıda belirtilmiştir.

a) Organik Tarım Ulusal Ticaret Komitesi; Bakanlık, Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanı başkanlığında, Dış Ticaret Müsteşarlığının İhracat Genel Müdürlüğü, Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü ve Dış Ticarete Standardizasyon Genel Müdürlüğü, Gümrük Müsteşarlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, İhracatı Geliştirme Etüt Merkezi, İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterlikleri konu uzmanları, Tüm Gıda İthalatçıları Derneği, Tüm Gıda İhracatçıları Derneği, Komitenin toplantı gündemleriyle ilgili görüşlerinin alınmasında yarar gördüğü kurum ve kuruluşların temsilcilerinden oluşur.

b) Organik Tarım Ulusal Ticaret Komitesi; organik ürünün yurtiçi ve yurtdışında pazarlanması, organik tarıma girdi temini, uygulamalardaki aksaklık ve kolaylıkların tespiti ve ticaretin geliştirilmesiyle ilgili stratejileri belirler.

c) Olağan olarak yılda dört kez toplanır. Olağanüstü durumlarda sekreteryaya tarafından toplantıya çağrılır.

d) Kararlar oy çokluğuyla alınır ve tavsiye niteliğindedir.

e) Raportörlük, sekreter üye tarafından yürütülür.

f) Kararlar toplantı tarihinden itibaren 10 gün içinde tüm üyeler tarafından imzalanır. Karar imzalandıktan sonra 20 gün içerisinde Komiteye iletilir. Komite, müteakip ilk toplantısında kararlarla ilgili değerlendirmeyi yapar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Organik Tarım Proje ve Araştırmaları Ulusal Komitesi

Organik Tarım Proje ve Araştırmaları Ulusal Komitesinin Oluşumu, Görevleri ve alışma Şekil ve Esasları

Madde 52 — Organik Tarım Proje ve Araştırmaları Ulusal Komitesi oluşumu, görevleri ve alışma Şekil ve esasları aşağıda belirtilmiştir.

a) Organik Tarım Proje ve Araştırmaları Ulusal Komitesi; Bakanlık, Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürü başkanlığında, toplantı gündemine göre, Organik Tarım Ulusal Yönlendirme Komitesi yesi kuruluşların araştırma ve proje birimleri, Bakanlığa bağlı araştırma enstitüleri, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırmalar Kurumu, Ankara Üniversitesi Avrupa Topluluğu Araştırma ve Uygulama Merkezi ve üniversitelerin ilgili fakültelerinin organik tarım konusunda uzmanlaşmış temsilcilerinden oluşur.

b) Organik Tarım Proje ve Araştırmaları Ulusal Komitesi; organik tarım konusunda proje teklifleri hazırlar, yapılacak araştırmaların önceliğini tespit edip, organize eder, geliştirir ve konu ile ilgili bilimsel araştırma sonuçlarını Komiteye ulaştırır ve gerektiğinde alt komisyonlar kurar.

c) Olağan olarak yılda iki kez toplanır. Olağanüstü durumlarda sekreteryaya tarafından toplantıya çağrılır.

d) Kararlar oy çokluğuyla alınır ve tavsiye niteliğindedir.

e) Raportörlük, sekreter ye tarafından yürütülür.

f) Kararlar toplantı tarihinden itibaren 10 gün içinde tüm üyeler tarafından imzalanır. Karar imzalandıktan sonra 20 gün içersinde Komiteye iletilir. Komite, müteakip ilk toplantısında kararlarla ilgili değerlendirmeyi yapar.

ALTINCI KISIM

Çeşitli ve Son Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Danışman Kuruluş

Danışman Kuruluşun Oluşumu, Görevleri, alışma Şekil ve Esasları

Madde 53 — Danışman kuruluşun oluşumu, görevleri, çalışma şekil ve esasları aşağıda belirtilmiştir.

a) Organik tarım konusunda tecrübeli yeterli teknik personele sahip bulunmalıdır. Türk Akreditasyon Kurumu tarafından akredite edilmelidir.

b) Konuyla ilgili üretim, işleme, pazarlama ve diğer aşamalarda herhangi bir ticari faaliyette bulunamaz.

c) Kontrol ve/veya sertifikasyon yetkisi yoktur.

d) Eğitim, yayım ve tanıtım hizmeti yapan yerli veya yabancı, özel veya resmi kuruluşlardır.

e) Danışman kuruluşlar, müteşebbis, kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu, Komite, sivil toplum örgütleri ve organik tarımda herhangi bir alanda faaliyet gösteren, gerçek veya tüzel kişilere danışmanlık hizmeti verebilirler.

f) Danışman kuruluşun yöneticisi ve büro sekreteri T.C. vatandaşı olmalıdır.

g) Danışman kuruluş; hukuki ve teknik yapısı ile ilgili aşağıda belirtilen belgeler ile Komiteye başvurur. Başvuru için istenen bilgi ve belgeler şunlardır:

1) Danışman kuruluşun hukuki yapısını belirtir belgeler.

2) Danışman kuruluş özel kuruluş ise en az Limitet Şirket olmalıdır.

3) Ticaret Sicil Gazetesinde yayınlanmış olmalıdır.

4) Danışman kuruluş, yabancı kuruluşun Türkiye temsilcisi veya irtibat bürosu ise; tüm yasal izin prosedürlerini tamamlamış olmalıdır.

5) Danışman kuruluşun organik tarım konusundaki tecrübe ve yeterliğini gösteren belgeler.

h) Danışman kuruluşun yer ve organizasyon tanımlamalarına dair belgeler aşağıda belirtilmiştir.

1) Adı, yeri, adresi ve var ise logosuna ait belgeler.

2) Kuruluş sahibi, ortakları, çalışanları ve danışmanlara ait kimlik belgeleri.

3) Kuruluş sahibi, ortakları, çalışanları ve danışmanlara ait eğitim belgeleri.

4) Çalışanların görev tanımları ve sigorta belgeleri.

5) Danışman kuruluşun çalışma yöntemlerini içeren belgelerdir.

ı) Kuruluşun mali yapısına dair belgeler şunlardır:

1) Sermaye yapısını gösteren belgeler.

2) Vergi türü ve vergi numaralarını da içeren belgeler.

3) Kuruluşun çalışma alanı ve çalışma sistemine dair bu Yönetmelikte belirtilen tüm belgeler.

j) Danışman kuruluştaki çalışacak danışmanlarda aranılacak şartlar aşağıda belirtilmiştir.

1) Organik tarım konusunda en az bir yıllık tecrübesi olduğunu gösterir resmi bir belgeye sahip olmak.

2) Danışmanlık yapacağı konuda en az dört yıllık yüksek okul mezunu olmak.

3) Lisans aldıkları mesleklerle ilgili oda, baro, birlik gibi kurumların görev ve yetki tüzüklerine uygun olarak, lisans eğitimleri alanlarında danışmanlık hizmeti verebilirler.

4) Danışmanlık bedeli olarak alacakları ücretler, hizmet verecekleri gerçek veya tüzel kişilerle yapacakları sözleşmelerle belirlenir.

5) Danışman kuruluştaki çalışan T.C. vatandaşı danışman sayısı toplam danışman sayısının 2/3'ü olmalıdır.

k) Danışman kuruluş, yıllık faaliyetlerini müteakip yılın 31 Ocak tarihine kadar Komiteye rapor eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Hukuki Sorunlar, Özel Hüküm

Hukuki Sorunlar

Madde 54 — Her kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu tarafından, gerekli hallerde başvurulması maksadıyla bir mahkeme yerinin belirlenmesi zorunludur. Bu mahal, müteşebbisin üretim bölgesi içinde olmalı ve müteşebbis ile kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşu arasında yapılan sözleşmede belirtilmelidir.

Özel Hüküm

Madde 55 — Kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşunun toplam cirosunun tamamı yalnızca bir işletmeden elde ediliyorsa, hatalı veya taraflı kontrolü önlemek amacıyla; Komite müteakip yılda, ikinci bir kontrol ve/veya sertifikasyon kuruluşuna kontrol edilen işletmeyi yeniden kontrol ettirebilir. Oluşacak ek kontrol ve sertifikasyon ücretinin

toplamı bu iki kuruluş tarafından yarı yarıya paylaşılır, müteşebbisten yeniden ücret talebinde bulunulmaz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

İhracat Düzenlemeleri

Madde 56 — Organik ürünlerin ihracatındaki gerekli düzenlemeler, Dış Ticaret Müsteşarlığı ve Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından yapılır.

Yürürlükten Kaldırılan Mevzuat

Madde 57 — 18/12/1994 tarihli ve 22145 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan " Bitkisel ve Hayvansal Ürünlerin Ekolojik Metodlarla Üretilmesine İlişkin Yönetmelik" yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

Madde 58 — Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 59 — Bu Yönetmelik hükümlerini Tarım ve Köyişleri Bakanı yürütür